

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ + ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1948

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΜΗΝΙΑΙΑ

Α'. ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1924—1941

Β'. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΤΟΣ Δ'

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1948 • ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 3

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἀργεντινῆς Δημοκρατίας 2 (πρῶν Βουλῆς) ΑΘΗΝΑΙ — Τηλέφ. 33-897

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΩΣ ΑΡΘΡ. 6 Α.Ν. 1092

Διεύθυνσις Περιόδου: Κ. Δ. ΚΑΤΣΑΛΙΔΟΥ, Λ. Σγουρού 2

Διεύθυνσις Τυπογραφείου: «ΠΥΡΣΙΟ» Α.Ε. Ἱερὰ Ὁδὸς 61

Τιμὴ Φύλλου Δρχ. 1.000 - Ἐτησίᾳ συνδρομὴ ἑσῶτ. Δρχ. 8.000, ἑξῶτ. 10 σελ. ἢ 2 δολ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ — CONTENTS

Ἀγάπη, ποίημα ὑπὸ Σ. Σπεράντζα. — Πρὸς τοὺς Ἑλληνας Ἐρυθροσταυρίτας ὑπὸ Ε.Ε.Σ.Ν.	Σελ. 1	a) Love, poem by Mr. St. Sperantzas. b) To the Greek Juniors by G. J. R. C.	Page 1
Στὸν Χρυσὸν αἰῶνα τοῦ Περικλέους III ὑπὸ Α.Α.Κ. — β) Ἑλλάς Ποίημα ὑπὸ Κ.Γ.	2—3	a) The great tale. Feats of 40 centuries and Civilization of the Greeks. During the Golden Era of Pericles III by A. A. K.	
Αἰσχύλου Πέρσαι ὑπὸ Γ. Κοιμώλη.	4	b) Greece, poem by Mr. K. G.	2—3
Ἡ Νύχτα τῆς συγγνώμης ὑπὸ Δ. Μοναστηριώτη. — β) Λόγια Σοφῶν	5	«Persae» by Aeschylus by Mr. G. Kourmoulis	4
Ἡ σύγχρονη Ἑλληνικὴ Λογοτεχνία. — Τὸ Δημοτικὸ τραγούδι ὑπὸ Μ. Νικολαΐδη. — β) Λαϊκὴ παράδοσις — ὁ Ἅγιος Σπυρίδων ὑπὸ Ἀγγ. Μεταξῆ.	6—7	a) The night of forgiveness by Mr. D. Monastiriolis. b) Wise men's saying.	5
Τὸ Μεσαιωνικὸν Ἑλληνικὸν ἔπος τοῦ Β. Διγενῆ Ἀκρίτα ὑπὸ Πέτρου Καλονάρου.	8—9	a) Modern Greek Literature The popular song by Mr. Nicolaidis. b) A legend for St. Spyridon by Mr. A. Metaxas	6—7
Ἡ Παιδεία στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας ὑπὸ Χρ. Ἀγγελομάτη.	10	The Medieval Greek epic poem of Vassilis Digenis Acritas by Mr. P. Callonaros.	8—9
Ἡ Ρόδος	11	Education in the years of Turkish occupation Rhodos island.	10
Φωτογραφίαι δράσεως	12—13	Activity in pictures	11
Πρῶτες βοήθειες — ἐγκαύματα ὑπὸ Μ. Κανελλοπούλου. — β) Ὁδηγίαι γιὰ τοὺς πεζοὺς (Υπ/σις Τροχαίας). — γ) Συμβουλές ὑπὸ Φ. Μελετοπούλου.	14	a) First Aid Burning by Mr. M. Canelloupolos. b) Instructions to the pedestrians (Police Traffic section). c) Advices by Mrs. F. Meletopoulou.	12—13
Τὸ ἑνωτικὸ τῶν μελισσῶν. — β) Τὸ μέλι. — γ) Ἀνέκδοτο ἢ πίστις χωρὶς ἔργα εἶναι νεκρά.	15	a) Bees' instinct. b) Honey. c) Anecdote: Faith without action is dead.	14
Κτηνοτροφικὰ προϊόντα ὑπὸ Κ. Ζευγᾶ.	16	Cattle breeding products by Mr. C. Zevga.	15
Ἀθλητικὴ ζωὴ ὑπὸ Σπ. Αὐλωνίτη. — β) Λύσεις σταυροῦ-ξου καὶ αἰνιγμάτων προηγουμένου τεύχους.	17	a) Life of sports by Mr. S. Avlonitis. b) Answers to cross-word puzzles and riddles of last issue.	16
Κομμάτια ἀπὸ τῆς μυθολογίας. — Πῶς τὴν ἔπαθε ὁ Φαέδων ὑπὸ Α. Βώττη.	18	Phaethon's accident. (Mythology) by Mr. A. Votis	17
Μαθητικὴ συνεργασία, παιγνίδια αἰνίγματα, προβλήματα, σταυροῦ-ξου, τὰ Χριστούγεννα στὴ Ρόδο Σκέτες, Νύχτα Χριστουγεννιάτικη, ποίημα ὑπὸ Γ. Δροσίνη.	19—21	a) Pupils' contribution, games, riddles, problems. cross-word puzzles. b) Christmas at Rhodos, a play. c) Christmas Night, poem by Mr. G. Drossinis.	18
Κίνησις Ε.Ε.Σ.Ν.	22	G. J. R. C. Mouvement.	19—21
Δράσις ομάδων Ε.Ε.Σ.Ν. — Ἐσωτερικὸ ἑξωφύλλου — Ἀπὸ τὴν κίνησιν τῶν ξένων Ε.Σ.Ν. — Ἐξώφυλλο Μουσικὴ: Στὴ Φάτνη σου. Στίχοι Δ. Γιαννουκάκη. Μουσικὴ Ἐ. Ἀστεριάδη.	23—24	G.J.R.C. Activity. Inside back cover: Foreign J. R. C. mouvement. Back cover: In Thy Manger, by Mr. Yannoukakakis, Music by Mr. X. Asteriadis.	22

ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ

ΣΤΗ ΦΑΤΝΗ ΣΟΥ

Σκυφοὶ γονατιστοὶ ταπεινωμένοι
Τὸ Θεῖο βρέφος βλέπουμε δεξιὰ
Κι ὀλόκληρ' ἡ οἰκουμένη περιμένει
«Χαῖρε Μαρία Κεχαριτωμένη»
Καὶ τ' ἄστρο ἀπὸ ψηλὰ φεγγοβολᾷ.

Τὸ ἄστρο ποὺ τοὺς μάγους θὰ ὀδηγήσῃ
Μὲ δῶρα σμύρνα λίθαινο χρυσοῦ
Τὸ ἄστρο ποὺ τὰ σκότη θὰ σκορπίσῃ
Ἐνῶ ἡ φωνὴ τοῦ ἀγγέλου θ' ἀντηχήσῃ
«Μαρία ὁ Κύριός μου μετὰ σοῦ».

Σ. ΣΠΕΡΑΝΤΖΑ

ΑΓΑΠΗ

Σὰν φάτνη εἶν' ἡ καρδιά μου ταπεινὴ
στῆς Βηθλεὲμ τὸ σταυλὸ χάμου.
ὦ Ἀγάπη, ποὺ Σὲ ψάλλουν οἱ οὐρανοί,
ἔλα νὰ γεννηθῇς μὲς στὴν καρδιά μου.

Νὰ νοιώσω θέλω πάλι τὴ χαρὰ,
τὸ δυνατὸ παλμὸ τῆς πίστεως,
καὶ κάτω ἀπ' τῶν ἀγγέλων τὰ φτερά
νὰ πῶ ἢ ἐγὼ τὸ «Δόξα ἐν ὑψίστοις».

Νὰ ἰδῶ στὸ δύσκολο καὶ στὸ ἄφωτο στρατὶ,
νὰ μὲ φωτίσῃ ξάφνου τ' ἄστρο.
Νὰ βρῶ καὶ νὰ ντυθῶ τὴν ἀρετὴν,
νὰ στυλωθῶ σὰν ἀπαρτὸ εἶνα κάστρο.

ὦ Ἀγάπη, ποὺ προσκύνησαν βοσκοί,
μέσ' στὴν καρδιά μου ξαναγύρνα.
Λατρείας προσφορὰ εὐλαβικὴ
σοῦ φέρνω γιὰ λιβάνι καὶ γιὰ σμύρνα.

Ἀγαπητοὶ Ἐρυθροσταυρίται,

Καὶ ἐφέτος τὰ Χριστούγεννα εὐρίσκουν τὴν Πατρίδα μας μὲ πολλὰς ἀνάγκας καὶ χρειάζεται ἡ συνδρομὴ καὶ ἡ ἐργασία μικρῶν καὶ μεγάλων γιὰ τὴν ἀνακούφισιν τῆς δυστυχίας, ποὺ ὑπάρχει.

Ἡμεῖς ἔχουμε καθήκον νὰ σιγῶμεν τὴν προσοχὴν μας κυρίως στοὺς τραυματίας καὶ τὰ μικρὰ παιδιά, ποὺ βρισκονται μακριὰ ἀπὸ τοὺς γονεῖς καὶ τὰ σπιτία των.

Πέρουν εἰς τὸ κεφάλαιο αὐτὸ ἐδείξατε ἀξιεπὴν προθυμίαν, ποὺ ἐξετιμήθη πολὺ ἀπὸ ὅλους καὶ ἰδιαίτερος ἀπὸ τοὺς ξένους.

Ἐφέτος αἱ ἀνάγκαι δυστυχῶς εἶναι πλεονεχύνονται. Οἱ τραυματίαι εἶναι περισσότεροι καὶ τὰ παιδιά ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ μεγαλύτερη βοήθεια.

Καθὼν ὅλων μας εἶναι νὰ τοὺς βοηθήσωμε ὅσο μπορούμε νὰ λησμονήσουν τὴν πίκρα καὶ τὸν πόνο τοὺς τὰς ἡμέρας αὐτὰς τοῦλάχιστον, ποὺ μοιράζεται ἡ γέννησις τοῦ Θείου Βρέφους.

Σκεφθῆτε, ἂν εἴνατε οἱ σὴν τῶν παιδιῶν αὐτῶν καὶ ἂν τραυματίας ἦταν ὁ ἀδελφός σας ἢ ὁ πατέρας σας τί θὰ ἠθέλατε νὰ κάνουν οἱ ἄλλοι γιὰ σᾶς ἢ τοὺς δικούς σας; Αὐτὸ ΝΑ ΚΑΜΕΤΕ ΣΕΙΣ ΤΩΡΑ. Ἐτοί θὰ ἐκπληρώσετε ἕνα ἐθνικὸ χρέος καὶ μὲ τὴν ἐρηφάνειαν θὰ ἀντικρύσετε τοὺς ἄλλους, γιὰτὶ καὶ οἱ σεις, μικροί, κάνετε κάτι, ποὺ φωτίζει τὸ δρόμο, ποὺ πρέπει ν' ἀκολουθοῦν ὅλοι σὲς δύσκολες καὶ κρίσιμες αὐτὲς ἡμέρες τῆς Πατρίδος μας.

Ὁ Ε.Ε.Σ.Ν. πιστεύει πὺς οἱ Ἕλληνες Ἐρυθροσταυρίται μὲ τὴν δρᾶσιν τοὺς θὰ δώσουν πάλιν τὴν εὐκαιρίαν σὲ ὅλους νὰ χειροκροτήσουν τὰς πράξεις των καὶ νὰ ἀναφέρουν πρὸς μίμησιν τὸ παράδειγμα των, ποὺ συμβάλλει εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ ὠραίου ἐκείνου κόσμου, ὃ ὅποιος θὰ μπορῇ ἐπ' αὐτῷ κάθε Χριστούγεννα νὰ ψάλλῃ μὲ τοὺς Ἀγγέλους: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

Μὲ τὴν ἐλπίδα αὐτὴ ὁ Ε.Ε.Σ.Ν. σᾶς ἀπενθύνει τοὺς χαιρετισμούς του καὶ τὰς καλυτέρας του εὐχὰς γιὰ τὰ Χριστούγεννα.

Ἀθῆναι 1η Δεκεμβρίου 1948

Ε. Ε. Σ. Ν.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ 1.768.85
18.8.85
36199
ΗΜΕΡΟΜ.
ΑΡΙΘ.

3ον

ΣΤΟΝ ΧΡΥΣΟΥΝ ΑΙΩΝΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ

Επέρασε μιά ολόκληρη χιλιετία από την εποχή του πρώτου Έλληνικού πολιτισμού — του Κρητικού — που έδωσαμε μερικά χαρακτηριστικά στοιχεία του στο προηγούμενο σημείωμά μας. Το χρονικό αυτό διάστημα θα έφθανε για να συμπεριλάβει ολόκληρη την ιστορική σταδιοδρομία κάθε άλλου Έθνους από την εμφάνισή του και τα πρώτα του βήματα, ως την άκμή του πολιτισμού του και έπειτα ως την μοιραία του κατάπτωση και το ιστορικό του σθύσιμο. Για τον Έλληνικό Λαό όμως, που φαίνεται να είναι προωρισμένος από τη Θεία Πρόνοια να ζήσει αιώνια και να προσδώσει σε κάθε εποχή της ιστορίας της ανθρωπότητας την σφραγίδα της ιδιοφυΐας του, οι μακροί αυτοί αιώνες σημειώνουν ένα σταθμό μόνο στην ιστορική σταδιοδρομία του, του επιτρέπουν να αναπτύξει τις πνευματικές του ικανότητες, να στερεώσει την θέσι του στην γωνία αυτή του κόσμου, που είναι το σταυροδρόμι της συναντήσεως όλων των πολιτισμών και της δυναμικής αντιμετώπισης όλων των μεγάλων φυλών, να πραγματοποιήσει καλύτερα την έθνολογική του ένότητα και να δημιουργήσει έτσι τις κατάλληλες προϋποθέσεις για τα μεγάλα πολιτικά, έκπολιτιστικά και πνευματικά του κατορθώματα.

Βρισκόμαστε στα μέσα του πέμπτου αιώνα προ Χριστού και μπορούμε να διαλέξουμε σαν κέντρο της προσοχής μας την Αθήνα. Όχι γιατί άλλες Έλληνικές πόλεις, όπως π.χ. η Σπάρτη, δεν έχουν να μας προσφέρουν δείγματα αληθινά ανώτερου πολιτισμού, αλλά γιατί στην λαμπρή αυτή πολιτεία, ώριμες τοπικές προϋποθέσεις, εξαρτώμενες από την τοποθεσία, το κλίμα, τους κατοίκους, τους πολιτικούς ηγέτες, επέτρεψαν να ολοκληρωθεί πληρέστερα παρά όπουδήποτε άλλου ή μεγάλη έκπολιτιστική προσπάθεια των Ελλήνων. Και αυτό μέχρι του σημείου ώστε και σήμερα ακόμα, μετά 25 ολόκληρους αιώνες, όλοι οι αληθινά πολιτισμένοι άνθρωποι να στρέφουν με νοσταλγία και συγκίνηση την σκέψη των προς την Αθηναϊκή Δημοκρατία του πέμπτου π.Χ. αιώνα, για να βρουν σ' αυτήν τα μεγαλύτερα και ωραιότερα ανθρώπινα

ιδανικά, τον τελειότερο τρόπο της ζωής, τις αιώνιες μορφές και τους ακατάβλητους τύπους, σύμφωνα με τους οποίους η ζωή μπορεί να γίνει αντάξια αληθινών ανθρώπων.

Την ζωή αυτή των πολιτών της Αθηναϊκής Δημοκρατίας στον χρυσούν αιώνα της διέπει πρώτα από όλα ένας ανώτερος και αληθινός πατριωτισμός, που ήμποτε να ισχύσει σαν το αιώνιο πρότυπο του πατριωτισμού. Για τον Αθηναίο, το «άστυ», που εκπροσωπεί τότε την σημερινή Πατρίδα, δεν είναι μόνο η μητρική γη, όπου ο άνθρωπος μπορεί να είναι πιο ευτυχισμένος από όπουδήποτε άλλου και προς την οποία, όταν απομακρύνεται τον τραβάει η ακατανίκητη νοσταλγία, αλλά κάτι πολύ σοβαρότερο, κάτι σαν ένα υψηλότερο, παντοδύναμο, θεϊκό πλάσμα. Ίδανική μορφή του Κράτους, το άστυ, ή πόλις, ανήκει στο σύνολο, εκφράζει όλα τα αισθήματα και τις ανώτερες επιδιώξεις του συνόλου, είναι — όπως λέει ο Έτεοκλής στους «Έπτά επί Θήβαις» του Αίσχylου — η υψηλότερη εκδήλωση της άφοσιώσεως του πολίτη προς την μητρική γη, της επιθυμίας του να κάνει την Πατρίδα του ωραιότερη και ένδοξότερη, της προθυμίας του για κάθε θυσία προς χάρη της.

Σαν μιά από τις ωραιότερες μορφές του πατριωτισμού αυτού θα μπορούσαμε να αναφέρουμε την αντίληψη των αρχαίων προγόνων μας ότι ούτε καν τα πολιτικά, τα πολεμικά, τα πνευματικά κατορθώματα του πολίτη δεν

ανήκουν σε εκείνον, που τα έπραγματοποίησεν, αλλά στην Πόλι που τον εγέννησεν. Στον Μαραθώνα και στην Σαλαμίνα δεν νίκησαν ο Μιλτιάδης και ο Θέμιστοκλής, αλλά η Πόλις των Αθηνών. Ακόμη και εκείνος που έπετέλεσε τα μεγαλύτερα κατορθώματα χρωστάει στην Πατρίδα του περισσότερα παρά όσα εκείνη του όφειλε. Και ο Πυθαγόρας μας διδάσκει ότι αν η Πατρίς αδικήσει κάποιον, ο αδικημένος πρέπει να φερθή απέναντί της όπως θα έφερετο στην ίδια την μητέρα του, αν τον είχαν αδικήσει.

Έχει έπειτα η Πόλις μίαν εκπαιδευτικήν αποστολήν, που δύσκολα θα κατορθώναμε να βρούμε ση-

μερα σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου. Από την στιγμή που γεννιέται ο πολίτης μέχρι της στιγμής που πεθαίνει, το άστυ του τον εκπαιδεύει, τον μορφώνει συνεχώς, προσπαθεί και κατορθώνει να τον κάνει καλύτερο: με τα απάραμιλλα αρχιτεκτονικά και καλλιτεχνικά μνημεία, που περιβάλλουν κάθε εκδήλωση της δημόσιας ζωής, με την ανώτερη μορφή που δίνει στην θρησκεία και στην θρησκευτική λατρεία με τις μεγάλες θρησκευτικές και λαϊκές εορτές και πομπές, με την δωρεάν θεατρική διδασκαλία, με την αληθινά δημόσια άσκησι όλων των πολιτικών λειτουργιών, με τις μεγάλες τιμές που απονέμει στους ήρωες και τους εκλεκτούς πολίτες, καταφέρει η Πόλις να επιδρά συνεχώς στην ζωή των πολιτών της και να την κάνει καλύτερη. Συμπληρώνει δε την εκπαιδευτική της αυτή αποστολή η Πόλις με την διδασκαλία του απολύτου σεβασμού όλων, αρχόντων και αρχομένων, στον Νόμο, που είναι ο πραγματικός κυρίαρχος των πάντων, ο «Δεσπότης Νόμος» όπως τον χαρακτηρίζουν συχνά οι Αθηναίοι.

Βέβαια δεν πρέπει να φαντασθούμε την ζωή των Αθηναίων και γενικότερα των αρχαίων προγόνων μας, όπως την παριστάνουν μερικοί υπερρωμαντικοί συγγραφείς και ποιητές της εποχής μας. Δεν πρέπει δηλαδή να φαντασθούμε ότι οι αρχαίοι Έλληνες έτρέφοντο με ούρανια άμβροσία, δεν είχαν τίποτα άλλο να κάνουν στην ζωή τους παρά να παίζουν την φλογέρα τους κάτω από την σκιά των πλατάνων του Ίλισσου, να θαυμάζουν την αιώνια γαλανή θάλασσα του Σαρωνικού, να ακούνε της τραγώδης των μεγάλων τραγικών και να θαυμάζουν τα αγάλματα του Φειδίου και τους Ναούς του Ίκτινου, ή το πολύ-πολύ να συζητούν για την πολιτική κατάσταση στην Αγορά. Όχι. Ήταν και αυτοί άνθρωποι, που είχαν να αντιμετωπίσουν όλες τις σκληρότητες της ζωής, να κατακτήσουν την θέσι τους με τραγείς αγώνες, να αντιμετωπίσουν συχνά αληθινές τραγωδίες. Αλλά, μιά και μιλάμε για την αρχαία Πόλι των Αθηνών, μπορούμε να πούμε ότι την κατοικούσε ένας Λαός πρακτικός, έξευγενισμένος και λεπτός, που έπρεπε με συνεχείς θυσίες να εξασφαλίσει την διατήρησι της δυνάμεως και της θέσεώς της, που έδεχτο πρόθυμα κάθε θυσία για τον σκοπό αυτό, που κατάφερε να περιβάλλη με περισσότερη ακόμη χάρι και μεγαλοπρέπεια την βαρύνουσα ανθρώπινη θρησκεία του, να εγκρίνη την διακόσμηση της πολιτείας του με τα ωραιότερα μνημεία, να ενισχύσει την ανάπτυξη όλων των τεχνών, γιατί ήξερε ότι έτσι έκανε και την δική του ζωή καλύτερη και την Πόλι του ωραιότερη και μεγαλοπρεπέστερη, να ένθαρρύνη με τα χειροκροτήματα και τις έπαινοι τις έπαινες του μεγάλου ποιητή, γιατί έννοιωθε ότι εξέφραζαν με τον καλύτερο τρόπο τα δικά του αισθήματα και τις δικές του πνευματικές επιδιώξεις, να προστατεύη, τέλος, με φανατισμό τους ελεύθερους θεσμούς του, γιατί ήξερε ότι έτσι εξηφάλιζε και την άτομική του ζωή από κάθε κίνδυνο και έστερέωνε την δόξα και το μεγαλείο της Πατρίδος του.

Έτσι έγιναν οι Αθηναίοι της αρχαιότητας η Πόλις στην οποία περισσότερο παρά σε οποιαδήποτε άλλη πολιτεία, που έχει να αναφέρει η ιστορία της ανθρωπότητας άνθησαν όλες οι ανώτερες ανθρωπίνες αρετές, δημιουργήθηκαν και στερεώθηκαν τα εύγενικότερα ιδανικά, εκείνα χωρίς τα οποία ούτε σήμερα μετά την πάροδο τόσων αιώνων, μπορεί να ζήσει η ανθρωπότητα, εκκαλλιεργήθηκαν όλες οι επισημες και οι τέχνες για να αναδειχθούν μέχρι ση-

μείου, που δεν μπόρεσε έκτοτε να φθάση κανένας άλλος ανθρώπινος πολιτισμός.

Πρωτεύουσα μιάς αληθινής Αυτοκρατορίας στην εποχή, στην οποία προσπαθούμε να ανατρέξουμε, αληθινό σχολείο για όλη την Ελλάδα, η πόλις των Αθηνών χρωστούσε στον έαυτό της να είναι και η ωραιότερη πόλις του κόσμου. Την ανάγκη αυτή είχε νοιώσει πρώτος ο Πεισίστρατος, που άρχισε τον εξωραϊσμό των Αθηνών με την ανέγερσι των Προπυλαίων και την έναρξιν της κατασκευής του ναού του Έκατομπέδου στην Ακρόπολι, του πρώτου Θεάτρου του Διονύσου στους πρόποδες της, της θαυμάσιας «Έννεακρόνου» βρύσης, των ιερών της Δήμητρας στην Έλευσίνα. Αλλά την προσπάθεια αυτή πραγματοποιεί σε όλη της την έκτασι, κάνει αληθινό σκοπό της ζωής του, ολοκληρώνει όσο κανείς άλλος, ο Περικλής. Σύμφωνα με τα σχέδια του Καλλικράτη, του Ίκτινου και προπαιδών του Φειδίου, το στενότερου φίλου του, που είχε δώσει κιόλας με τα αγάλματά του του Διός στην Ολυμπία, της Αθηνάς Λημνίας και της Αθηνάς Προμάχου στας Αθήνας το μέτρο της μεγαλοφυΐας του, ο Περικλής μετέβαλε την πόλι ολόκληρη σε ένα τεράστιο γαπί.

Κτίζουν οι αρχιτέκτονες το ένα θαυμάσιο μνημείο μετά το άλλο, σκαλίζουν οι γλύπτες και ζωγράφοι οι ζωγράφοι το ένα άριστο έργο μετά το άλλο και στολίζεται η πολιτεία με όλα εκείνα τα υπέροχα κτίσματα, που και σήμερα ακόμη τα τακισμένα έρείπιά των προσελκύουν όλους τους αληθινά πολιτισμένους ανθρώπους από όλα τα μέρη του κόσμου και τους αναγκάζουν να βεβαιώνουν ότι έδω στην Αττική αυτή γη οι άνθρωποι κατώρθωσαν να φθάσουν σε μιά βαρυσήμαντη για την ιστορία της ανθρωπότητας στιγμή σε ύψος και αληθινή αντάσει, που δεν μπόρεσαν έκτοτε ούτε να προσεγγίσουν καν όλοι οι άλλοι Λαοί του κόσμου.

Μέσα σ' αυτό το απάραμιλλο περιβάλλον όμως αναπτύσσεται και η Τέχνη του Λόγου όσο ποτέ άλλοτε και όσο σε καμμία άλλη χώρα. Τα άριστουργήματα των μεγάλων ποιητών και φιλοσόφων και τραγωδών προστίθενται το ένα μετά το άλλο και δημιουργούν μίαν πνευματικήν ακμή αληθινά άφραστη, η οποία μοιραίως ανυψώνει το πνευματικό επίπεδο του Αθηναϊκού Λαού και δημιουργεί τις καλύτερες προϋποθέσεις για να συνεχισθί σε μιά ατέλειωτη σειρά η υπέροχη αυτή πειρία των μεγάλων Ελλήνων, που έμειναν έκτοτε επί δύο σχεδόν χιλιετίες το αντίκειμενο του θαυμασμού όλου του πολιτισμένου κόσμου.

A. A. K.

ΕΛΛΑΣ

Γύρω τριγύρω θάλασσα. Βράχοι θυμάρη, πεύκα. Βουνά, τρισένδοξες θεών αρχαίων κατοικίες, Αμπελίες και πορτοκαλιές, έληδες και κάποια λευκά και Φώς παντού μαγευτικές φωτίζει αρμονίες.

Ορίζοντες απέραντοι και όργιο χρωμάτων ευγενικών και απαλών σε θέλγουν όπου αν πάς και μιά σειρά Ήρωισμών και Έργων άθανάτων του Πνεύματος και της Καρδιάς, αυτή είναι η ΕΛΛΑΣ. K. Γ.

Ὁ Αἰσχύλος, ὁ πρῶτος ἀπὸ τοὺς τρεῖς μεγάλους τραγικούς τῆς ἀρχαϊότητος, ἀποτελεῖ κλασσικὸν παράδειγμα Ἑλληνοῦ διανοουμένου, ὁ ὁποῖος ἐπολέμησε μὲ φανατισμὸν καὶ διεκινδύνευσεν ἐπανειλημμένως τὴν ζωὴν του διὰ τὴν ὑπερασπίσιν τοῦ ἀθανάτου ἰδανικοῦ τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας. Ἐπολέμησεν ὡς ὀπλίτης καὶ ἠνδραγάθησεν εἰς τὸν Μαραθῶνα ὅπου

«πολλὰ τρωθεῖς φορὰ δὴν ἀπηνέχθη», δηλαδή ἀφοῦ ἐδέχθη πολλά τραύματα μετεφέρθη σηκωτὸς ἀπὸ τὸ πεδὶον τῆς μάχης. Ἦτο πάντοτε ὑπερήφανος διὰ τὴν συμβολὴν του εἰς τὴν μάχην αὐτήν. Τόσον πολὺ μάλιστα ὥστε εἰς τὸ ἐπίγραμμα τὸ ὁποῖον ὁ ἴδιος ἔγραψε διὰ τὴν χαράγην εἰς τὸν τάφον του, ἀναφέρει τὸ περιστατικὸν αὐτοῦ ὡς τὴν μεγαλότεραν ἐπιτυχίαν τῆς ζωῆς του. Ἀξίζει νὰ τὸ διαβάσετε καὶ νὰ τὸ ἀποστηθίσετε καὶ σεῖς, παιδιά, ὅπως τὸ διαβάσουν ἐπὶ αἰῶνας καὶ χιλιετηρίδας τώρα τὰ Ἑλληνόπουλα τῶν παλαιότερων γενεῶν, ὅπως τὸ διαβάσουν τὰ παιδιὰ ὄλων τῶν πολιτισμένων λαῶν τοῦ κόσμου, οἱ ὁποῖοι ἀντλοῦν παραδείγματα καὶ ὕψηλά διδάγματα ἀπὸ τὴν ἱστορίαν μας. Ἴδου αὐτό:

Αἰσχύλον Εὐφορίωνος Ἀθηναῖον, τόδε κεύθει μνήμη καταφθιμενὸν πυροφόροιο Γέλας· ἀλκὴν δ' εὐδόκιμον Μαραθῶνιον ἄλσος ἄν εἴποι καὶ βαθυκαίτης Μῆδος ἐπιστάμενος. Δηλαδή:

Τὸν γιὸ τοῦ Εὐφορίωνος τὸν Ἀθηναῖο Αἰσχύλο νεκρὸν πλὴν κρύβει μέσα του τὸ μῆμ' αὐτὸ τῆς Γέλας, τῆς χώρας ποῦ ν' αἰσθάνηται γιὰ τὰ πολλὰ τῆς στάριας τὴν ἀξία του παληκαριὰ τ' ἄλσος τοῦ Μαραθῶνος, κι αὐτοὶ ποὺ τρέφουν τὴς μακριῆς καὶ τὴς πυκνῆς πλεξίδος, οἱ Πέρσαι, ποὺ τὴν γνώρισαν καλά, μποροῦν νὰ μαρτυρήσουν.

Ἐμπρὸς εἰς τὴν ἀνάνησιν τῆς μεγαλειώδους μάχης, ἡ ὁποία μαζί με τὴν ναυμαχίαν τῆς Σαλαμῖνος ἐξηοφάλισαν τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος, ὁ μεγαλόστομος ποιητὴς λησμονεῖ καὶ τὴν ἀφαστον ποιητικὴν τοῦ δόξαν καὶ καθε ἄλλην ἐπιτυχίαν τῆς ζωῆς του. Τοῦ ἀρκεῖ ὁ ζηλευτὸς τίτλος τοῦ Μαραθωνομάχου.

Δὲν ἐπολέμησεν ὅμως μόνον εἰς τὸν Μαραθῶνα ὁ Αἰσχύλος. Ἐλαβε μέρος καὶ εἰς τὴν ναυμαχίαν τῆς Σαλαμῖνος καὶ εἰς τὴν μάχην τῶν Πλαταιῶν καὶ εἰς τὴν Μυκάλην καὶ εἰς τὸ Ἀρτεμῖσιον. Πανταχοῦ ὅπου τὰ ἑλληνικὰ στήθη τῆς ἐποχῆς του ἀντιμετώπιζαν τὴν προωθουμένην Περσικὴν βαρβαρότητα ὁ ποιητὴς μας ἦτο παρών.

Ἡ ναυμαχία τῆς Σαλαμῖνος ἔκρινε τὴν τύχην τῆς ἐκστρατείας τῶν Περσῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὰ γαλανά νερά τοῦ μέρους ἐκείνου κατεποντίσθησαν ὀριστικῶς τὰ ἀσεβῆ ὄνειρα τοῦ Ξέρξου. Οἱ Πέρσαι ἐτιμωρήθησαν ὑπὸ τῶν θεῶν, διότι εἶχαν καταστρέψει τοὺς ναοὺς καὶ εἶχαν κρημνίσαι τὰ ἀγάλματά των. Προηγούμενως εἶχαν διαπράξει ἕνα ἐπίσης μεγάλο καὶ ἀσυγχώρητον ἁμάρτημα. Ἡθέλησαν μὲ τὴν ἐκστρατείαν ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος νὰ ἐπεκτείνουν τὸ κράτος των πέραν τῆς θαλάσσης, δηλαδή νὰ παραθῶν τὰς ἐπιτάγας τῆς Μοίρας, ἡ ὁποία εἶχε παραχωρήσει εἰς αὐτοὺς τὴν Ἀσιατικὴν Ἠπειρόν, ὅχι δὲ καὶ τὸ ὕγρον στοιχεῖον τῆς θαλάσσης, τὸ ὁποῖον ἀνήκε κατὰ θεῖαν παραχώρησιν εἰς τοὺς Ἕλληνας. Ἦτο λοιπὸν ἀσέβεια πρὸς τοὺς θεοὺς νὰ ἐμφανίζεται ὁ Ξέρξης μακριὰ ἀπὸ τὴν χώραν του καὶ νὰ διευθύνῃ ναυτικὰς ἐπιχειρήσεις. Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους ἐπέπεσε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τοῦ λαοῦ του ἡ Ἄτη, ἡ θεὰ ἡ ὁποία ἐκδικεῖται καὶ τιμωρεῖ τοὺς ἀσεβεῖς. Οἱ θεοὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀφήσουν ἀτιμωρήτους τοὺς βαρβάρους, οἱ ὁποῖοι ἐπεθουλεύθησαν τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Ἑλλάς εἶναι ἀήττητος καὶ ἀκατάβλητος δύναμις, διότι εἶναι προστατευομένη τῶν ἀθανάτων θεῶν τοῦ Ὀλύμπου.

Μὲ αὐτὴν τὴν ἠθικὴν βᾶσιν ἐπλεξεν ὁ Αἰσχύλος τὴν μεγαλειώδη τραγωδίαν του οἱ «Πέρσαι», ἡ ὁποία ἀνε-

βιάσθη εἰς τὸ Διονυσιακὸν θέατρον τῶν Ἀθηνῶν τὸ 472 π. Χ., ὀλίγα ἔτη μετὰ τὴν ἱστορικὴν ναυμαχίαν. Ὁ ποιητὴς ἦτο αὐτόπτης μάρτυς τῆς ναυμαχίας, ἔλαβε μέρος εἰς αὐτὴν καὶ ἐξῆς ζωνρῶς τὰς ἀγωνιώδεις στιγμὰς τῆς κρίσεως τῆς. Ἦτο λοιπὸν περισσότερο παντὸς ἄλλου εἰς θέσιν νὰ συλλάβῃ καὶ νὰ ἐκφράσῃ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν σημασίαν τῆς.

Ποιητὴς ὕψλης πνοῆς, ὅπως ἦτο, συγκινεῖ ζωνρῶς τοὺς θεατὰς μὲ πραγματικῶς Αἰσχύλειον τρόπον. Τοὺς μεταφέρει εἰς τὴν χώραν τοῦ ἡττημένου ἐχθροῦ καὶ τοὺς ἀφίνει νὰ αἰσθανθοῦν βαθυτάτην ἱκανοποίησιν καὶ ἀσύγκριτον ἐθνικὴν ὑπερηφάνειαν ἀπὸ τὴν συντριβὴν καὶ τὴν ταπείνωσιν τοῦ ἄλλοτε ὑπερηφάνου βασιλικοῦ οἴκου τῶν Περσῶν. Πραγματικὸν τραγικὸν μεγαλεῖον! Οἱ ἀριστοὶ τῶν Περσῶν ἀφίνουν νὰ ἐκσπῶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὁ πόνος καὶ ἡ ὀδύνη τῶν ἑνεκα τῆς μεγάλης ἐθνικῆς συμφορᾶς. Συζητοῦν τὰ τραγικά δι' αὐτοὺς γεγονότα καὶ τὰ ἀποτελέσματά των. Συγκρίνουν τὴν παροῦσαν συμφορὰν καὶ ταπείνωσιν μὲ τὸ παλαιότερον μεγαλεῖον τῆς Περσίας, διὰ τὴν φανὴν ἀκόμη καλύτερα τὸ μέγεθος τῆς ἐπιτυχίας τῶν Ἑλλήνων. Εἶναι βέβαια εὐκολον νὰ φαντασθῶμεν τὰ ὑπερήφανα συναισθήματα, τὰ ὁποῖα ἐπροκάλεσαν εἰς τοὺς Ἕλληνας θεατὰς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ διήγησις τῶν προσφάτων ἀκόμη τότε πολεμικῶν γεγονότων. Ἐπὶ σκηνῆς ἐμφανίζεται μὲ θρήνους καὶ κοπετοὺς τὸ ἄνθος τῆς Περσικῆς ἀριστοκρατίας. Ἡ βουλή τῶν Περσῶν ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ τὸν χορόν, ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου προσέρχεται μὲ πᾶσαν βασιλικὴν μεγαλοπρέπειαν ἡ βασιλομήτωρ, ἀνήσυχος νὰ μάθῃ νέα περὶ τῆς ἐκστρατείας. Ὁ ἀγγελιαφόρος, ὁ ὁποῖος καταφθάσει ἐκθέτει λεπτομερῶς τὰ τῆς ναυμαχίας καὶ τῆς τύχης ἐν γένει τοῦ ἐκστρατευτικοῦ σώματος. Ἡ διήγησις εἶναι αὐθεντικὴ, διότι μὲ τὸ στόμα τοῦ ἀγγελιαφόρου ὁμιλεῖ ὁ αὐτόπτης μάρτυς καὶ πολεμιστὴς Αἰσχύλος.

Ἡ τραγωδία εἶναι γεματὴ ἀπὸ ὕψηλὰ ἠθικά καὶ πατριωτικὰ διδάγματα. Ὁ ποιητὴς εὐρίσκει τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξάρῃ τὸν ἥρωισμόν των Ἑλλήνων, νὰ παραστήσῃ τὸ φιλελεύθερον πνεῦμα τῆς φυλῆς καὶ νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἀνωτερότητα τῶν ἱδανικῶν χάριν τῶν ὁποίων ἐπολέμησαν καὶ ἐνίκησαν οἱ Ἕλληνες. Ὅταν π. χ. ἡ βασίλισσα ἔρωτᾷ νὰ μάθῃ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τίνος δεσπότης εὐρίσκετο ὁ στρατὸς τῶν Ἑλλήνων, ὁ ποιητὴς θέτει εἰς τὰ χεῖλη τοῦ χοροῦ τὴν ἐξῆς ἀκατανόητον διὰ τοὺς Πέρσας ἀπάντησιν: «Ὁ ὕ τινος οὐδ' οὐ λ ο ι κ ε κ λ η ν τ α ι φ ω τ ὸ ς ο ὗ δ' ὀ π ῆ ς ο ο ι». Δηλαδή οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν εἶναι δοῦλοι καὶ ὑπήκοοι κανενὸς δεσπότης, ἀλλὰ ἐλεύθεροι καὶ ἐβελονταὶ ὑπερασπιστὰς τῆς πατρίδος των.

Ἀσυγκρίτου ποιητικοῦ μεγαλεῖου εἶναι τὸ μέρος ἐκείνου τῆς τραγωδίας εἰς τὸ ὁποῖον ὁ ἀγγελιαφόρος διηγείται τὴν στιγμὴν τῆς ἐξορμήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου εἰς τὴν Σαλαμίνα. Ὁ ποιητὴς κατορθώνει νὰ ἐκφράσῃ τὴν σύνθεσιν τοῦ ἀθανάτου Ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ νὰ παραστήσῃ ἀνάγλυφον τὴν μορφήν τῆς Ἑλληνικῆς ἰδέας ἀγωνιζομένης ὑπὲρ ὑπάρξεως. Τὴν στιγμὴν τῆς συγκρούσεως τῶν δύο ἐχθρικών στόλων μία μυριοστόμος κραυγὴ ἐξέρχεται ἀπὸ τὰ στήθη τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων καὶ πλημμυρίζει τὴν ἀτμόσφαιραν τοῦ πεδίου τῆς ναυμαχίας:

«ὦ παῖδες Ἑλλήνων ἴτε, ἐλευθεροῦτε πατρίδ' ἐλευθεροῦτε δὲ παῖδας, γυναῖκας, θεῶν τε πατράων ἔθνη θήκας τε προγόνων» νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγών.

Δηλαδή: Ἐμπρὸς παιδιὰ τῶν Ἑλλήνων ὀρμήσετε, ἐλευθερώσετε τὴν πατρίδα σας, τὰ παιδιὰ σας, τὰς γυναῖκας σας, τοὺς θρόνους τῶν θεῶν τῶν πατέρων σας καὶ τοὺς τάφους τῶν προγόνων σας· ἀγωνισθῆτε τώρα τὸν ὑπὲρ πάντων ἀγῶνα. Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ μέρους αὐτοῦ σχηματίζει κανεὶς τὴν πεποίθησιν ὅτι οἱ Σαλαμινομάχοι τοῦ 480 π. Χ. εἶναι ἀπαράλλακτοι μὲ τοὺς ἥρωας, οἱ ὁποῖοι ἦσαν τὸς πυρσοὺς τοῦ ἀνε-

Ἡ ΝΥΧΤΑ ΤΗΣ ΣΥΓΓΝΩΜΗΣ

ὑπὸ Δ. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΩΤΗ

... Ὅλα ἔλεγαν πῶς ὁ Νάθαν ἦταν ὁ πιὸ σκληρὸς κι ὁ πιὸ ἀκαρδὸς ἀρχοντας τοῦ τόπου... Φόβος καὶ τρόμος τοὺς ἔπιανε σὸ δόκουμα καὶ τοῦ δνόματός του ἀκόμα... Κι ἀλήθεια! Δὲν εἶχαν ἄδικο... Ἦταν χῆρες κατατρεγμένες, ὀρφανὰ ἀδικημένα, ὑποτακτικοὶ καὶ φίλοι τοῦ τιμωρημένου ἀπὸ τὸν σκληρὸ ἀρχοντα καὶ μόνο... Ὅλοι παρακαλοῦσαν νὰ βρισκόταν τρόπος νὰ λυτρωθοῦν ἀπ' αὐτόν, τὸ θηρίο, ὅπως τὸν ἔλεγον...

Καὶ νὰ ποῦ ἀπόψε, ἀγριεμένος, τρομερὸς στὴν ὄψι, ζώνεται τὸ ξίφος του, παίρνει καὶ τὸ ροπαλό του, ἔτοιμος νὰ βγῇ νὰ συνάξῃ τὰ καθυστερούμενα ἀπὸ τοὺς χωριάτες του, τὸ χρῆμα ποῦ τόσες μέρες τώρα, ἀργοῦν νὰ τοῦ τὸ φέρουν. Μὰ ἀπόψε, σὲ παλάτι του, ἐρημιὰ καὶ σιωπὴ βασιλεύει.

— Τί νὰ συμβαίνει τάχα, ἀναρωτιέται.

Περνάει τὸ ἕνα δῶμα... τ' ἄλλο, ἀφήνει ἕνα - ἕνα τὰ ἀπέραντα δωμάτια, μὰ δὲν συναντᾷ κανένα...

Τέλος, ἐκεῖ σ' ἕνα μαρμαροπελεκημένο χαγιάτι, ἀντικρύζει τὴ μάνα του, τριγυρισμένη ἀπὸ τοὺς δούλους ποῦ καθισμένοι ὅλοι σὲ στάσι προσοχῆς κοιτάζουν θαμπωμένοι τὸν οὐρανό...

— Τί εἶν' αὐτά, κράζει ὁ Νάθαν μὲ τραχεῖα φωνή. Τί εἰσάστε μαζωμένοι ἐδῶ τέτοια ὥρα;

Γυρνᾷ ἡ μάνα του ἡ ἀρχόντισσα καὶ δακρυσμένη ἔτσι τοῦ ἀποκρίνεται:

— Γιέ μου ἀπόψε εἶναι ἡ μεγάλη νύχτα, ἡ νύχτα τῆς σωτηρίας, ποῦ αἰῶνα οἱ δύστυχοι ἄνθρωποι τὴν προσμένουν... Κοίταξε αὐτὸ τὸ πανόρω ἀστέρι, ποῦ λάμπει στὸν οὐρανό... Αὐτὸ εἶναι τὸ σημάδι, πῶς ἀπόψε γεννιέται ὁ Σωτήρας μας, ὁ Χριστός...

Ὅτε τῆς μάνας του τὰ παρακάλια, μὰ οὔτε καὶ ἡ ὁμορφία τῆς νύχτας τὸν ἔκανε ν' ἀλλάξῃ γνώμη, νὰ μαλακώσῃ ἡ καρδιά του... Μὲ συνεφιασμένη ὄψι, μὲ μάτια ποῦ ἀστραφεῖ ἡ κακία κι ὁ θυμὸς πῆρε τὴν στράτα μόνος του, νὰ τιμωρήσῃ καὶ μὲ θάνατο ἀκόμα τοὺς φταίχτες, ὅπως τοὺς νόμιζε...

Κι ἡ νύχτα ἦταν τόσο γλυκεῖα... Μιὰ ἀπέραντη, μιὰ παράξενη σιωπὴ καὶ γαλήνη ἀπλωνόταν παντοῦ... Ἦταν μιὰ φατερὴ νύχτα, μιὰ νύχτα ποῦ ποτὲ ἄλλη φορὰ δὲν ξανάειδε κανεὶς. Μύρια ἀστέρια τρεμάσθουν στὸν οὐρανό, ὥρᾳ ἀπὸ τὴ λάμψη τῆς θεϊκῆς ἐνός ἄλλου ἀστρου, ἀσύγκριτου σὲ μεγαλεῖο κι ὁμορφία...

σπέρου Ἑλληνικοῦ φωτὸς εἰς τὰς κορυφογραμμὰς τῆς Πίνδου τὸ 1940 καὶ εἰς τὰς κορυφογραμμὰς τοῦ Γράμμου τὸ 1948.

Ἡ «κάθαρσις» τοῦ ἥρωος τῆς τραγωδίας, δηλαδή τοῦ Ξέρξου, ἐπέρχεται διὰ τοῦ ἠθικοῦ του θανάτου, δηλαδή τοῦ ἐξευτελισμοῦ του. Πρὸ ὀλίγου ἀκόμη ὁ πανίσχυρος καὶ ἀλαζονικὸς βασιλεὺς τῶν Περσῶν, εἶχε στήσῃ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Αἰγάλεω τὸν θρόνον του διὰ νὰ ἀπολαύσῃ ἀπὸ ἐκεῖ τὸ θέαμα τῆς καταστροφῆς τοῦ στόλου τῶν Ἑλλήνων. Τώρα ἡττημένος, ἐξευτελισμένος φυγὰς, ρακενδυτὸς καὶ ἐλεεινὸς προσέρχεται ταπεινὸς καὶ ἀθλιὸς ἐνώπιον τῆς βουλῆς τῶν ἀρχόντων τῆς Περσίας καὶ κλαίει τὴν τύχην του.

Αὐτὴ εἶναι πάντοτε ἡ μοῖρα ὄλων τῶν αὐθαδῶν δεσποτῶν ἀπὸ τοῦ Ξέρξου μέχρι τοῦ Μουσολίνι, οἱ ὁποῖοι ἐπιχειροῦν κατὰ καιροὺς νὰ καταστρέψουν τὴν ἀθάνατον Ἑλληνικὴν ἐλευθερίαν. Μεγαλύτερα ἱκανοποιήσις διὰ τοὺς Ἕλληνας ὄλων τῶν ἐποχῶν δὲν ὑπάρχει ἀπὸ τοῦ νὰ βλέπουν ὅτι ἡ χώρα των, πρωτοπόρος καὶ εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ πνεύματος τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας, καταβάλλει καὶ νικᾷ τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ πνεύματος, τῆς τυραννίας καὶ τῆς βίας.

Γ. Ι. ΚΟΥΡΜΟΥΛΗΣ

Γύρισε τὸ κεφάλι καὶ τὰ εἶδε ὅλα αὐτὰ ὁ Νάθαν, μ' ἀδιάφορα μουρμούρισε, μούγκρισε λές:

— Νύχτα συγγνώμης... νύχτα ἀγάπης, τὴ λέει ἡ μάνα!... ὦ, μικρόπιστοι ἄνθρωποι, Θεὸς μου καὶ ἀγάπη μου εἶναι τὸ χρυσάφι γιὰ μένα!...

Τώρα εἶχε φτάσει στὴ στροφή τοῦ δρόμου, ποῦ θὰ τὸν ἔφερνε ἔξω στὰ χωράφια ἐκεῖ, ποῦ οἱ φτωχοὶ ὑποτακτικοὶ τοῦ ἔσπερναν, ἐθέριζαν, κοπιάζαν μοχθοῦσαν ὀλημερίς, γιὰ χάρι του, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσουν... Ἦταν ἔτοιμος νὰ γυρίσῃ στὸ δρόμο αὐτό, ὅταν μιὰ μακρινὴ φωνή, γλυκεῖα κι ἀπόκοσμη, σταμάτησε τὰ βήματά του καὶ κάρφωσε τὰ πόδια του στὴ γῆ.

— ὦ, Νάθαν, τί πᾶς νὰ κάνης τώρα; Δὲν πιστεύεις λοιπόν, ὅτι ἀπόψε ἔφερα στὸν κόσμο τὴν ἀγάπη καὶ τὴν καλοσύνη; Ἐλα κοντά μου, Νάθαν, ἔλα...

Σήκωσε τὰ σκοτεινὰ μάτια του ὁ Νάθαν καὶ περιέργως κοίταξε γύρω. Τάχα, ἀπὸ ποῦ ἐρχόταν αὐτὴ ἡ φωνή; Μὰ δὲν πρόφτασε νὰ πολυσκεφθῇ... Ἐκεῖ, στὴν ἄκρῃ τῆς κοιλάδας εἶδε τὸ ἄστρο τὸ λαμπερὸ νὰ χαμηλώνῃ, νὰ χαμηλώνῃ λές καὶ νὰ θέλῃ ν' ἀγκαλιάσῃ μέσα στὴ λάμψη του, νὰ τυλίξῃ μέσ' στίς ἀχτίνες του μιὰ ταπεινὴ σπηλιά!... Θαμπώθηκε ὁ Νάθαν... ἔμεινε ἐκστατικός!

— Ἐλα... Ἐλα, λοιπόν, Νάθαν. Σὲ προσμένω, ξανάκουσε τὴ γλυκεῖα φωνὴ νὰ τοῦ φωνάζῃ...

Μέσ' στὴ φτωχικὴ σπηλιά βρίσκεται τώρα ὁ Νάθαν. Τὸν τριγυρίζουν στοργικὰ οἱ ταπεινοὶ χωριάτες του...

Μὲ ἀγάπη τὸν κοιτάζουν καὶ μὲ συμπόνια. Τὸν βλέπουν συντριμμένο, νὰ εἶναι γονατιστὸς καὶ δάκρυα θερμά νὰ βρέχουν τὰ μάγουλά του... Δὲν τολμάει, δὲν μπορεῖ νὰ σηκώσῃ τὴ ματιὰ του καὶ ν' ἀντικρύσῃ ξανά αὐτὸ ποῦ εἶδε μπαίνοντας στὴ σπηλιά τούτη. Μόνο μέσ' σ' ἀναφυλλητὰ του τὸν ἀκοῦν νὰ λήθῃ:

— ὦ, θεῖκό βρέφος, ἐσύ, ποῦ θαμπώθηκε ἡ ματιὰ μου στὴν ἀσύγκριτη ὁμορφίᾳ σου. Στ' ἀλήθεια ἐσύ εἶσαι ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς καλωσύνης... Τὸ φῶς τὸ θεϊκὸ ποῦ σκορπᾷ ἡ ματιὰ σου, Σωτήρα, φωτίζει καὶ τίς πιὸ σκοτισμένες ψυχές... Τὴ νύχτα τοῦ Ἀδὴ εἶχα στὴν ψυχὴ μου καὶ λαμπερὴ μέρα, σὺ, θεῖκό βρέφος ἔκαμες τὴ σκοτεινιά μου...

Καὶ γυρνώντας στοὺς γύρω βοσκούς καὶ δίνοντας τοὺς φιλικὰ τὰ χεῖρα τοὺς φωνάζει:

— Συχωρᾶτε με, φίλοι, ξεχάστε τὸν Νάθαν τὸν παλιν καὶ δώστε μου τὰ χεῖρά σας... Ὅλοι μαζί μὲ μιὰ καρδιά ἄς προσκυνήσουμε τὸ βρέφος ἐδῶ, ποῦ θεόσταλτο φαίνεται νὰ φέρῃν σὲ μᾶς τοὺς ταπεινοὺς, τὴ θεία χάρι τῆς ἀγάπης καὶ τῆς συγγνώμης...

ΛΟΓΙΑ ΣΟΦΩΝ

Ἡ εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἐγκτεται εἰς τὸν πλοῦτον ἀλλὰ εἰς τὰς καλὰς τὸν πράξεις. *Flechner*

Ἡ συνεχὴς προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου πρόκειται νὰ τείνῃ εἰς τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ποσῶς τῆς δυστυχίας καὶ τῆς σκληρότητος. Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτον ἀνθρώπινον καθήκον. *R. Hollan*

Ὁ Θεὸς ἐμοίρασε τὸν ἀνθρώπον εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους γιὰ νὰ μποροῦν νὰ βοηθοῦν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. *Σενίεας*

ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Το Έλληνικό πνεύμα, λυτρωμένο από τα δεσμά της μακραίωνης δουλείας, ξεμούδιαζε σιγά-σιγά, έρχομε από πάνω του τη βαρεία σκουριά της άπραξίας, κι άρχισε, άργα αλλά σταθερά, να ξαναβρίσκει τις παλιές ναρκωμένες δυνάμεις του και ν' αναδείχνη την έσωτερική του λάμψη.

Αυτό βέβαια δεν σημαίνει πως κατά τη διάρκεια της μεγάλης σκλαβιάς το Έθνος σταμάτησε να ζή πνευματικά. Άπεναντίας, οι πανάρχαιες πνευματικές δυνάμεις του, όσο κι αν ήταν άσφυκτικά καταπιεσμένες, κράτησαν βαθιά μέσα τους τα προαιώνια ζωντανά τους κύτταρα. Άπ' αυτές, όσες μπόρεσαν να διοχετευθούν στη Δύση, είναι γνωστό και αναμφισβήτητο ότι είχαν συντελέσει στην Άναγέννηση των γραμμάτων, που πραγματοποιήθηκε εκεί. Οι άλλες, που είχαν μείνει θαμμένες κάτω από το κρύο και άγχορο χόμα της δουλωμένης Γης, δεν σάπισαν, δεν έχασαν τη γονιμότητά τους, και συχνά, όταν κάποια δροσιά έφτανε από πάνω και τις διαπότιζε, κάποια ζεστασιά εισχωρούσε μέσα από το παγωμένο και στεγνό έδαφος και τις διαπερνούσε, οι θαμμένοι σπόροι ξεπετούσαν στο φως ωραία μηνύματα ζωής.

Οι δυνάμεις αυτές ήταν προπάντων δυνάμεις μελέτης και στοχασμού. Διαποτισμένες από το πνεύμα των αρχαίων ελληνικών γραμμάτων και του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού γενικά, έμπνευσμένες από τον πόθο και την πίστι για την πνευματική και την εθνική απελευθέρωση του Γένους, έκδηλώθηκαν κυρίως με την έρμηνεία των κλασικών κειμένων, με την καλλιέργεια και την επεξεργασία της γλώσσας και με τη συγγραφή πολλών και ποικίλων μελετών, θρησκευτικών, φιλοσοφικών, φιλολογικών, ιστορικών και άλλων.

Δίπλα όμως απ' αυτές τις δυνάμεις μελέτης και στοχασμού φανερώνονται την ίδια εποχή και γνήσιες δυνάμεις τέχνης, που τότε ξεπετιούνται από τα σκλαβωμένα χώματα σαν σποραδικά λουλούδια, τότε αναβλύζουν σαν πλούσιες βρυσσάδες.

Τέτοια σποραδικά λουλούδια παρουσιάστηκαν στην Κύπρο (ώσαιοτάτα οκτάστιχα και σονέττα) και προπάντων στην Κρήτη, όπου άνθισε, ανάμεσα σε άλλα, ο θαυμάσιος «Ερωτόκριτος», που αδόξακτα μπορούμε να πούμε ότι είναι το πιο σημαντικό από γλωσσική και λογοτεχνική άποψη έργο της πριν από την Έπανάσταση εποχής, ένα έργο που είχε μεγάλη αισθητική επίδραση όχι μόνο στην ψυχή του λαού, αλλά και στη διαμόρφωση και την εξέλιξη του Έντεχνου Έλληνικού Λόγου.

Ένω όμως χαϊρόμαστε εδώ κι εκεί αυτά τα σποραδικά λουλούδια, άκούμε το σιγανό μουρμουρητό μιας νεοπηγής, που κελαρύζει δίπλα μας. Μιάς; Κι' αυτή που είναι παρακάτω; Κ' ή άλλη, που τη νοιώθουμε κάτω από το χόμα που πατούμε; Κ' οι άλλες, που μας στέλλουν από μακριά τα δροσερά μηνύματά τους;

Είναι οι άστεϊστες βρυσσάδες του Δημοτικού Τραγουδιού μας, που άναπνέουν απ' όλες τις μεριές της Έλληνικής Γης, και διαποτίζουν τα χώματά της, και γονιμοποιούν τους κρυμμένους μέσα της σπόρους, και δροσίζουν την άτμόσφαιρά της, και φέρνουν την άνθηση, την άνοιξη.

Είναι ή ίδια ή ψυχή του Λαού μας, αυτούσια, γνήσια, άληθινή — μία ψυχή εύαισθητη κ' αισθηματική, τρυφερή και φλογερή, περήφανη, άνυπότακτη και γενναία — μία ψυχή πάντα ζωντανή και πάντα νέα, που σε κάθε άγγιγμα, και το πιο άνάλαφο, που έρχεται από τον έξω ή από τον μέσα της κόσμο να θίξη τις εύπαθείς χορδές της, δονείται και πάλλει σαν καρδιά και άναδίνει άπειρους πολύφωνους ήχους, γεμάτους από άρμονία.

Αυτοί οι άρμονικοί ήχοι είναι το Δημοτικό μας Τραγούδι. Ένα συντριβάνι, που άναβλύζει από την ψυχή του Έλληνικού λαού τότε σαν ξέσπασμα χαράς και τότε σαν ξεφωνητό πόνου, τότε σαν ύμνος ζωής και τότε σαν μοιρολόι, τότε σαν τρυφερό κάλεσμα αγάπης και τότε σαν πικρό παράπονο άπιστίας, τότε σαν λαλή διονυσιακής μέθης και τότε σαν λυγμός πληγωμένης καρδιάς, τότε σαν φλογερή έπίκληση έλευθερίας και τότε σαν άγρια κατάρα σκλαβιάς, τότε σαν ρωμαλέα κραυγή πολέμου και τότε σαν συγκρατημένος στεναγμός καρτερίας — και πάντα γεμάτο από Άγάπη κι από Όμορφιά, πάντα γεμάτο από τη μαγεία της Ποίησης.

Άς άκούσουμε — άς ξανακούσουμε μάλλον και άς το άκούμε όσο μπορούμε πιο συχνά — το γνωστό υπέροχο τραγούδι «Θάνατος του κλέφτη»:

Παιδιά μου, μη σκανιάζετε και μη παραπονιέστε
έγώ δεν έχω τίποτε, λίγο είμαι λαθωμένος
πικρό είναι το λάθωμα, γλυκό 'ναι το μολύδι.
Τραβάτε με να σηκωθώ και βάλτε με να κάτω
πάρτε με, παλληκάρια μου λίγα κι άντρωμένα,
για πάρτε με και βγάλτε με σε μία ψηλή ραχούλα
και στρώστε μου χλωρά κλαδιά και βάλτε μου να
(κάτω).

Και φέρτε μου γλυκό κρασί από τους παπαδάτες,
να πλύνω τη λαθωματιά όπου 'μαι λαθωμένος,
και πάρτε το μαχαίρι μου τ' άσημοχάντσέρο μου
και φτιάστε μου το μνήμα μου και φτιάστε το κι
(βούρι)
να 'ναι πλατύ, να 'ναι μακρύ, να παίρνη δυο νομάτους,
να στέκω όρθος να πολεμώ, να πέφτω, να γιομίζω.
Και στη δεξιά μου τη μεριά αφήστε παραθύρι,
να μπεινοβγαίνουν τα πουλιά, της άνοιξης τ' άηδόνια.

Άς άκούσουμε επίσης το σπαρακτικό, αλλά και τόσο ποιητικό μοιρολόγι μιας μάνας, που είναι τόσο ο πόνος της για το χαμένο παιδί της, που δεν ξέρει πού να τον άβιθώσει και πού να βάλει τα δάκρυά της:

Έσύ, παιδί μου, έκίνησες να πιάς στον κάτω κόσμο
κι αφήνεις τη μαρούλα σου πικρή, χαροκαμμένη.
Παιδάκι μου, τον πόνο σου πού να τον άπθώσω
που κι αν τον ρίξω τρίστρατα, τον παίρνουν οι δια-
(θάτες)
κι αν τον αφήσω στα κλαριά, τον παίρνουν τα που-
(λάκια;
Πού να βαλθούν τα δάκρυα μου για τον ξεχωρι-
(σμό σου;
Άν πέσουνε στη μαύρη γη, χορτάρι δέ φυτρώνει,
αν πέσουνε στον ποταμό, ο ποταμός θα στύψη,
αν πέσουνε στη θάλασσα, πνίγονται τα καρδιά
κι αν τα σφαλήσω στην καρδιά, γλήγορα σ' άντα-
(μώνω).

Και τώρα άς άκούσουμε και έναν ύμνο προς την Όμορφιά, που, όσο κι αν την προσωποποιεί μία «πεντάμορφη» κόρη, είναι ή αιώνια Έλληνική Όμορφιά, ή Έλληνική Φύσι, ή Έλληνική Ψυχή — ή Ελλάδα.

Και τώρα άς άκούσουμε και έναν ύμνο προς την Όμορφιά, που, όσο κι αν την προσωποποιεί μία «πεντάμορφη» κόρη, είναι ή αιώνια Έλληνική Όμορφιά, ή Έλληνική Φύσι, ή Έλληνική Ψυχή — ή Ελλάδα.

Ποιός είδεν ήλιο από βραδυού, άστρι το μεσημέρι;
Ποιός είδε την Πεντάμορφη στη σκάλα ν' άνεβαίνει,
να τρίζουν τα τιρλίκια της, να λάμπη ή φορεσιά της
και τα ξανθά της τα μαλλιά να μοιάζουν το χρυσάφι;
Το πρόσωπό της στογγυλό ν' άναι σαν το φεγγάρι,
να 'ναι τα δυο ματάκια της άυγερινός και πούλια;
Νά 'χη λαιμό για τα φλωριά, για τα μαργαριτάρια;
Τά χέρια της τα παχουλά ν' άσπρίζουν σαν το γάλα
και το κορμί της το λιγνό να 'ναι σαν κυπαρίσι;
Νά 'χη κορμί άγγελικό και μέση δαχτυλίδι

και δάχτυλα μασουρωτά για πέντε δαχτυλίδια,
να 'χη λαλιά ζαχαρωτή σε στόμα κοντυλένιο,

Ξεκινώντας το Δημοτικό μας Τραγούδι από τις πανάρχαιες ρίζες της Φυλής, από τον ίδιο τον Όμηρο, διαπερνά, σαν ένας συνεχής και αδιάσπαστος άξονας, όλόκληρη την Ιστορία της. Και παίρνοντας τότε τη μορφή του αρχαίου έπους, της λυρικής ποιήσεως ή της τραγωδίας, τότε τη μορφή των τρυφερών Βυζαντινών «έκατόλογων» ή του ήρωϊκού Άκριτικού έπους και των λαμπρών άπηχήσεων του Άκριτικού κύκλου, τότε τη μορφή των μεταγενέστερων λαϊκών τραγουδιών, όπως οι άφηγηματικές «ριμάτες», οι θαυμάσιες «παρα-

Ο ΑΓΙΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ - ΛΑΪΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

Στις 12 Δεκεμβρίου ή όρθόδοξος έκκλησία «έπιτελεί την μνήμη» του Άγίου Σπυριδώνος, «καλλονής Τριμυθούτος» και σοφωτάτου Ιατρού των Κερκυραίων, του οποίου το πάνσεπτον και Ιερόν λείψανον άκέραιον διασώζεται εις την πόλιν της πανέμορφης νήσου του 'Ιονίου.

Δεν θα σας άπασχολήσω σήμερα με τον βίον και την πολιτείαν του μεγάλου Ιεράρχου της όδοδοξίας. Θα σας άναφέρω ένα θαύμα του Άγίου από τα περισσότερα άγνωστα.

Βρισκόμαστε πολλά χρόνια πίσω, στο καλοκαίρι του 1716, που σύμφωνα με την παράδοσι ή Κέρκυρα σώθηκε από την πολιορκία των Τούρκων και την τρομερή άπειλή της έξανδραποδίσεως των κατοίκων της.

Ο Τούρκος άρχισιράτης που έφτασε πρό των πυλών της πόλεως με πολυάριθμα πλοία και στρατό έζήτησε την παράδοσι της πόλεως για να έκτελέση την έντολν του «πρώτου των αυτοκρατόρων και Ισχυροτάτου βασιλέως των Όθωμανών». Να κατεδαφισή, δηλαδή, τάς έκκλησίας, προωρισμένας εις την λατρείαν των ειδώλων και να άνεγείρη άντ' αυτών «ναούς της άληθοῦς πίστεως».

«Διά της θείας άρωγής — κατέληγε το Έγγραφον του άρχιστρατήγου — και διά των θαυμάτων του ήμετερου προφήτου, θέλομεν καταλάβει την πόλιν και διά των όπλων». Οι ήρωϊκοί Κερκυραίοι άπήντησαν και αυτοί με το Ιστορικόν «ΟΧΙ» τους.

— Βέβαιον όντες, τονίζεται εις την άπάντησιν, περί

λογές, τα τραχιά «κλέφτικα», τα νανουρίσματα, τα μοιρολόγια, τα τραγούδια της δουλείας, της ξενιτειάς, της αγάπης — τραγουδά με το στόμα του άνώνυμου και άγνωστου ποιητή, με το ίδιο δηλαδή το στόμα της ψυχής της, τις δραματικές περιπέτειες του Έθνους, τις πολυποίκιλες άπόψεις της ζωής του, τις άπειρες έκδηλώσεις των αισθημάτων και των στοχασμών του.

Και όλα αυτά — όπως ήταν φυσικό — ζωντανεμένα με το πηγαίο και γνήσιο έκφραστικό όργανο του λαού, τη δημοτική γλώσσα, που, μέσα στο πέραςμα του καιρού, ολοένα βέβαια πλαθόταν, πλουτιζόταν, πλάταινε, αλλά κρατούσε πάντα σταθερή την άμεση έπαφή με την ψυχή του λαού και άφομοίωνε βαθιά μέσα της τον ζεστό και δυνατό παλμό της καρδιάς του.

ΜΕΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

της θείας άντιλήψεως και θαρρούντες εις την Ισχυράν προστασίαν του θαυματουργού Σπυριδώνος, έλπίζομεν να νικήσωμεν νίκην ένδοξον προς έμπαιγμόν της αθέδους τόλμης σας.

Και οι Κερκυραίοι, άνδρες, γυναίκες, παιδιά, και αυτοί άκόμη οι Ιερείς, έσπευσαν ένοπλοι επί των επάλλεξαν των φρουρίων της πόλεως.

Η θέσις των ήτο κρίσιμος. Ο άγών άνισος και σκληρός. Τα πυροβόλα του έχθρου κανονιοβολούν τους πολιορκημένους οι όποιοι, στο τέλος, άποφασίζουν ήρωϊκήν έξοδον...

Οι Τούρκοι τους περιμένουν. Κανένας δεν θα γλυτώση...

Μά ξαφνικά, ένας καλόγηρος προπορεύεται των υπερασπιστών της Κερκύρας. Δεν φέρει όπλον. Κρατεί μόνον άναμμένη λαμπάδα εις την δεξιάν και προχωρεί άπειλητικός κατά των έπιδρομέων... Οι Τούρκοι επί τη θέα του Καλογήρου — ποιός άλλος μπορεί να ήταν έκτός από τον Άγιο Σπυριδωνα; — τρέπονται εις φυγήν. Και ή Κέρκυρα σώζεται. Όλίγον κατόπιν ο άνέφελος ούρανός της Κερκύρας κατά την αύγουστιανήν εκείνην ήμέραν καλύπτεται υπό νεφών και σφοδρότατη θύελλα συμπληρώνει την καταστροφήν του έχθρου. Αυτό είναι το θαύμα που έσωσε την Κέρκυρα. Και οι Κερκυραίοι το πανηγυρίζουν πανδήμως την 11 Αυγούστου.

ΑΓΓ. ΜΕΤΑΞΑΣ

— Λοιπόν, Κωστάκη, τί παιχνίδι σ' άρέσει περισσότερο, για να σου πάρω;
— Έγώ, μαμά, θέλω να μου πάρης ένα... ένα... άλογο - καραγκιόζ - αρκουδο - σιδηροδρομ - αεροπλανάκι...
(υπό ΑΝ. ΒΩ.)

ΤΟ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΕΠΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΔΙΓΕΝΗ ΑΚΡΙΤΑ ΠΕΤΡΟΥ Π. ΚΑΛΟΝΑΡΟΥ

χειρόγραφο της Τραπεζούντος ήταν το πρώτο, που εὑρέθη τότε. Ἀργότερα ἀκολούθησαν καὶ ἄλλες πολλές ἐρευνες σὲ μοναστήρια καὶ βιβλιοθήκες. Ἔτσι μέχρι σήμερα ἀνακαλύφθηκαν, ὅπως εἶδαμε, ἕξ ἐν ὅλῳ χειρόγραφα περὶ τοῦ Διγενῆ, πέντε ἑμμετρα κι ἓνα σὲ πεζὸ λόγο, δηλ. σὰν διήγημα ἱστορικό, ἢ σὰν παραμῦθι.

Ὅλα αὐτὰ τὰ χειρόγραφα μοιάζουν πολὺ μεταξύ των στὶς γενικὲς γραμμὲς τῆς διηγήσεως, διαφέρουν ὅμως σημαντικὰ ὡς πρὸς τὴ γλῶσσα καὶ τὶς λεπτομέρειες τῆς ἱστορίας τοῦ Ἀκρίτα, γιατί εἶναι διαφόρων ἐποχῶν κι ἔχουν προστεθῇ ἢ ἀφαιρεθῇ μερικά ἐπεισόδια τῆς ζωῆς καὶ τῶν κατορθωμάτων τοῦ ἥρωός μας.

Τὸ ἀρχαιότερο ἀπ' ὅλα τὰ χειρόγραφα εἶναι τῆς Κρυπτοφέρρης, τοῦ Ἑλληνοκαθολικοῦ μοναστηρίου ποὺ βρίσκεται στὴν Ἰταλία, κοντὰ στὴ Ρώμη. Εἶναι γραμμένο κατὰ τὸν 14ον αἰῶνα ἀπὸ κάποιον Ἕλληνα τῆς Νοτίου Ἰταλίας. Βρέθηκε ἀπὸ ἓνα Γερμανὸ καθηγητὴ τὸ 1875 κι ἀργότερα πρωτοδημοσιεύθηκε στὸ Παρίσι τὸ 1892. Τὸ χειρόγραφο αὐτὸ ἀρχίζει ὡς ἑξῆς:

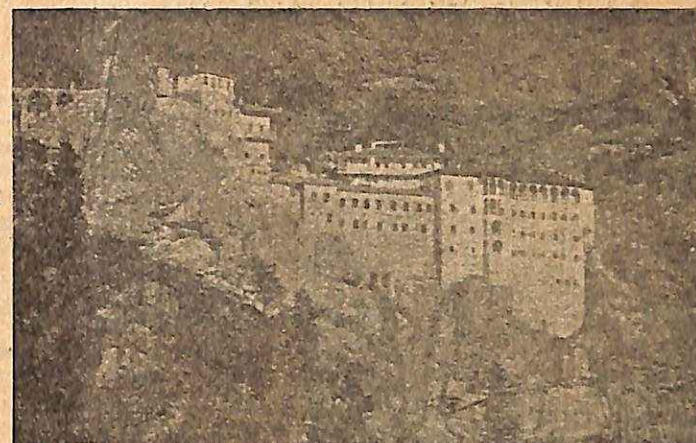
Ἦν Ἀμυράς τῶν εὐγενῶν πλουσιώτατος σφόδρα, οὐ μέλας ὡς Αἰθίοπες ἀλλὰ ξανθός, ὠραίος, σὺν τούτοις ἀκατάσχετον τὴν ἰσχὺν κεκτημένος. Ἐξέπνευσε πνέων θυμοῦ κατὰ τῆς Ρωμανίας, πόλεις ἤρῳασε πολλὰς ἐρήμους καταστήσας καὶ πλήθη ἡχμαλῶν λαοῦ ἀναριθμήτου, ἀπροφυλάκτων τῶν μερῶν ἐκείνων τυγχάνοντων, οἱ γὰρ ἐκεῖ φυλάσσοντες ἔτυχον εἰς τὰς ἄκρας. Καὶ εἰς οἶκον τοῦ στρατηγοῦ ἀθρόως ἐπιπίπτει, καὶ κόρην ἡχμαλῶν πᾶν ὠραιότατην, θυγατέρα τοῦ στρατηγοῦ τυγχάνουσαν παρθένον. Ὑπῆρχε δὲ ὁ στρατηγὸς ἐν ἐξορίᾳ τότε, καὶ οἱ τῆς κόρης ἀδελφοὶ ἔτυχον εἰς τὰς ἄκρας. Ἡ μήτηρ δὲ τὰς τῶν ἐχθρῶν ἀποφυγοῦσα χειρας, ἅπαντα γράφει παρעוהים τοῖς υἱοῖς τὰ συμβάντα, τὴν τῶν ἐχθρῶν ἐξόρμησιν, τὴν ἀρπαγὴν τῆς κόρης. Οἱ δὲ ταῦτα ἀκούσαντες, στενάξαντες ἐκ βάθους, εὐθὺς ἵππων ἐπέβησαν καὶ ὤκοντο τοῦ δρόμου διὰ βραχέων ἡμερῶν ἔφθασαν τὰ φουσάτα, εἰς τὴν κλεισοῦραν τὴν δεινὴν, ἣν Δύσκολον καλοῦσι, ἤχθησαν πρὸς τὸν Ἀμυράν τῇ ἐκείνου προστάξει. Ὑπῆρχε δὲ καθημένος ἐφ' ὕψηλόν τοῦ θρόνου, χρυσοκολλήτου, φοβεροῦ ἀπέσθην τῆς τένδας, καὶ πλησίον γενόμενοι ἀκούει τούτων λόγους.

Ὅπως βλέπουμε, τὸ κείμενο τοῦ χειρογράφου Κρυπτοφέρρης εἶναι γραμμένο σὲ γλῶσσα ἀρκετὰ λογία καὶ ἀρχαιοπρεπῇ. Ἀρχίζει μὲ τὴν ἐπιδρομὴν τοῦ Ἀμυρά στοῦ ἑδάφος τῆς Βυζ. Αυτοκρατορίας καὶ τὴν ἀρπαγὴ τῆς κόρης τοῦ Ἀνδρονίκου. Ἀλλὰ χειρόγραφα ἀρχίζουν ἀπὸ τὴ γέννησι αὐτῆς τῆς κόρης, καθὼς καὶ τὶς λεπτομέρειες, ποὺ εἶδαμε στὸ προηγούμενο ἄρθρο.

Στὸ παραπάνω ἀπόσπασμα τοῦ χειρογράφου Κρυπτοφέρρης, ὁ ποιητὴς διηγεῖται τὴν ἀρπαγὴ τῆς κόρης ἀπὸ τὸν Ἀμυρά καὶ τὴν ἀναχώρησι τῶν πέντε ἀδελφῶν, γιὰ νὰ τὸν συναντήσουν καὶ νὰ πάρουν πίσω τὴν ἀδελφή τους. Ἀπ' ἐδῶ καὶ κάτω ἡ διήγησις τῶν πρώτων ἐπεισοδίων εἶναι ὁμοιόμορφη σχεδὸν καὶ στὰ ἄλλα χειρόγραφα.

Τὴν συνέχεια τῆς διηγήσεως θὰ ἰδοῦμε τώρα ἀπὸ τὸ χειρόγραφο τῆς Τραπεζούντος, τὸ πρῶτο ποὺ εὑρέθη, ὅπως εἶδαμε. Αὐτὸ τὸ χειρόγραφο εἶναι τοῦ 16ου αἰῶνος καὶ σὸ παρακάτω ἀπόσπασμα παρουσιάζονται τὰ πέντε ἀδελφία ἑμπρὸς τὸν Ἀμυρά καὶ ἀπαιτοῦν ἀπειλητικὰ τὴν ἀδελφή τους λέγοντας ὅτι εἶναι ἀπὸ μεγάλο σοὶ μὲ θεῖους καὶ ἐξάδελφους πολυάριθμους.

«Ὡ Ἀμυρά, πρῶτ' Ἀμυρά καὶ κύων τῆς Συρίας, τὴν ἀδελφήν, ἣν ἥρπασας, μὴδὲν μᾶς τὴν στερήσῃς, εἰ δὲ καὶ πράξης ἄθεσμα, πάντως ἐθανατώσῃς, οὐδεὶς ἡμῶν χωρὶς αὐτῆς ἀποστραφῆναι θέλει, ἀλλὰ σφαγῶμεν ἅπαντες διὰ τὴν ἀδελφήν μας». Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἀμυράς μεγάλως ἐπτόηθη,

Μία ἀποψὶς τῆς παλαιᾶς μονῆς τῆς Παναγίας Σουμελά, παρὰ τὴν Τραπεζοῦντα τοῦ Πόντου, ὅπου ἀνευρέθη τὸ 1868, τὸ πρῶτον χειρόγραφο, τὸ λεγόμενον τῆς Τραπεζούντος ἀπὸ τὸν Πόντιον καθηγητὴν Σάββα Ἰωαννίδην.

ἤρξατο τούτους ἐρωτᾶν: «Τίνες καὶ πόθεν εἰσθε, ποίου γένους ὑπάρχετε ἀπὸ τῆς Ρωμανίας;» Καὶ τότε ὁ πρῶτος ἀδελφός, οὕτως ἀνταπεκρίθη. «Ἡμεῖς, Ἀμυρά, λέγοντες, τυγχάνομεν ἀρχὴθεν ἐκ χώρας Ἀνατολικῆς, ἐξ εὐγενῶν γονέων. Δώδεκα θεῖους ἔχομεν καὶ ἐξαδέλφους ἕξ, ἐκείνοι, ἂν σὲ εὕρισκον, κόσμον οὐκ ἐθεώρεις καὶ εἰ ἐκεῖ ἐτύχομεν, οὐ μὴ συνέθῃ τοῦτο. οὐδὲ ἡ ἀδελφή ἡμῶν ἐκ χειρῶν σου ἤρπαγη, ἀλλ' οὐδὲ εἰς τὸν οἶκον μᾶς εἴχετε προσεγγίσει. Πέντε ἀδελφούς ἐγέννησεν ἡ μήτηρ μας, οὓς βλέπεις, μίαν εἶχομεν ἀδελφήν, τὸ γέννημα ἡλίου, καὶ μετ' αὐτῆς ἐχαίρομεν ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ, καὶ ταῦν σὺ ἀπόδες μας τὴν ἀδελφήν ἐκείνην».

Ἀλλὰ καὶ τὸ κείμενο τῆς Τραπεζούντος εἶναι, ὅπως βλέπουμε, σὲ γλῶσσα ἀρχαιοπρεπῇ καὶ κάπως δύσκολη. Δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιο μὲ τὰ ἄλλα χειρόγραφα, τὰ ὁποῖα εἶναι σὲ γλῶσσα πιὸ ἀπλὴ καὶ σχεδὸν σὰν τὴ σημερινή μας τὴν κοινὴ δημοτικὴ.

Τὸ παρακάτω ἀπόσπασμα εἶναι ἀπὸ τὸ χειρόγραφο Ἀθηνῶν, ποὺ λέγεται ἔτσι, γιατί βρίσκεται στὴν Ἑθνικὴ Βιβλιοθήκη, στὰς Ἀθήνας, μὰ πρωτοανακαλύφθηκε στὴν Ἄνδρο τὸ 1878. Τὸ χειρόγραφο αὐτὸ εἶναι τοῦ 16ου αἰῶνος καὶ μοιάζει πολὺ μὲ τῆς Τραπεζούντος. Διαφέρει μόνον στὴ γλῶσσα, ποὺ εἶναι πιὸ ἀπλὴ. Ἰδοὺ εἶνα χαρακτηριστικὸ ἀπόσπασμά του:

«Εὐθὺς τοὺς ἵππους ἔτυψαν, κατῆλθον εἰς τοὺς κάμπους, ὡς δράκοντες ἐσύριζον, ὡς λέοντες ὠρυῶντο, καὶ ὡς ἀετοὶ ἱπτάμενοι ἐνώθησαν οἱ δύο, καὶ τὰ κοντάρια κροῦσαντες ἐκλάσθησαν τῶν δύο, ἕτερος δὲ τὸν ἕτερον οὐκ ἴσχυσε κρημνίσαι, καὶ τὰ σπαθία ἔσυρον ἐνστατικῶς πεσόντες, ἀλλήλους συνεκόπτοντο ἐπὶ πολλὰς τὰς ὥρας. Καὶ τότε ἔθλεpes πόλεμον καλῶν παλληκαρίων, καὶ ἐκ τοῦ κτύπου τοῦ πολλοῦ οἱ κάμποι ἐφασθόντο, τὰ ὄρη ἀντιδονούσαν καὶ τὰ βουνὰ βροντοῦσαν, καὶ ὁ ἰδρῶς κατέρρεε εἰς τὰ σκαλόλουρά των. Τοῦ Κωνσταντίνου ταχύτερος ἐτύγχανε ὁ μαῦρος καὶ θαυμαστός νεώτερος ἦτον ὁ καθαλλένης. Ραβδῶν δὲ τὸν Ἀμυράν προσέκρουσε μεγάλην καὶ πρὸς φυγὴν ὁ Ἀμυράς εὐθέως ἐξετράπη, πόρρωθεν ρίπτει τὸ σπαθίον, χείρας εἰς ὕψος αἶρει, εὐθὺς δὲ πρὸς τὸν αἰγυρον τοῦτον τὸν λόγον εἶπε: «Παῦσον, καλὲ νεώτερε, σὸν ὑπάρχει τὸ νίκος. ἔλθέ, ἔπαρε τὴν ἀδελφήν καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν».

Τὸ ἀπόσπασμα αὐτὸ εἶναι παρμένο ἀπ' τὸ ἐπεισόδιο τῆς μονομαχίας τοῦ Κωνσταντίνου μὲ τὸν Ἀμυρά, ὁ ὁποῖος δὲν ἤθελε νὰ παραδῶσῃ τὴν κόρη στοὺς πέντε ἀδελφούς της. Ἀλλὰ ὅταν νικήθηκε, ἀναγκάσθηκε νὰ ὑποκύψῃ.

Κατὰ τὸ ἔτος 1770, δηλαδὴ τὴν ἐποχὴ τῆς πρώτης μας Ἐπαναστάσεως ἐναντίον τῶν Τούρκων, ποὺ ἀπέτυχε καὶ πνίγηκε σὸ αἷμα, ζοῦσε σὸ Ἅγιον Ὅρος, σὸ μεγάλο καὶ πλούσιο μοναστήρι τοῦ Ξηροποτάμου, ἓνας Σκοπελίτης μοναχός, ὁ Κασάριος Δαπόντες. Ὁ Δαπόντες ἦταν πολὺ μορφωμένος ἄνθρωπος. Ἐγνώριζε στὴν ἐντέλεια τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικά, τὰ ἱερὰ γράμματα, καὶ τὰ Λατινικά, καθὼς καὶ ξένες γλώσσες. Πρὶν γίνῃ μοναχός ἦταν πρῶτος γραμματικὸς τῶν Ἑλλήνων ἡγευόνων τῆς Βλαχίας καὶ τῆς Μολδαβίας, δηλ. τῆς σημερινῆς Ρουμανίας σὸ Βουκουρέστι καὶ σὸ Ἰάσιο, καθὼς καὶ πρόξενος τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας στὰ μέρη ἐκεῖνα.

Ὁ Κασάριος Δαπόντες ἦταν ἱστορικός καὶ χρονγράφος, θεολόγος, παραδοξογράφος, καθὼς καὶ ποιητὴς πολυγραφότατος. Ἐγνώριζε καλὰ τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς καὶ τὴ μυθολογία τῶν ἀρχαίων μας προγόνων, ἐδημοσίευσε δὲ πολλὰ ἔργα του στὴ Λειψία καὶ πιὸ πολὺ στὴ Βενετία, ὅπου ὑπῆρχαν τότε ἀρκετὰ ἑλληνικά τυπογραφεῖα καὶ ἐτυπώνοντο διάφορα ἑλληνικά βιβλία ἐκκλησιαστικά καὶ ἱστορικὰ φυλλάδες γιὰ τὸ λαὸ, ὅπως ἡ «Ἱστορία τοῦ Σταυράκη», ἡ «Σωσάννα», ὁ «Ερωτόκριτος» καὶ ἄλλα.

Ἐκεῖ ἐτύπωνε καὶ ὁ Κασάριος Δαπόντες τὰ βιβλία του, στέλνοντας τὰ χειρόγραφα ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ διαρκῶς παραπονούμενος ὅτι τοῦ τὰ παραμορφώνουν καὶ τοῦ τὰ χαλοῦν οἱ «Σταμπαδοῦροι», δηλ. οἱ τυπογράφοι, ὅπως τοὺς ὠνόμαζαν τότε. Πολλὰ ὅμως ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ Δαπόντε δὲν ἐδημοσιεύθησαν καὶ τὰ χειρόγραφα τοὺς βρίσκονται ἀκόμη σὸ Ἅγιον Ὅρος, σὴν μονὴ Ξηροποτάμου, ὅπου ἔζησεν ὁ συγγραφεὺς ὡς μοναχός τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του καὶ ἀπέθανε τὸ 1789, δηλ. ὅταν ἀρχίεν ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάστασις, πολὺ προητέρα ἀπὸ τὴ δική μας Ἐπανάστασι τοῦ 1821, τὴν ὁποῖαν εἶχεν δραματισθῇ καὶ τὴν ἐπέρριψε μέρᾳ μὲ τὴν ἡμέρα, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὰ γραφόμενά του.

Ἐνα ἀπ' τὰ ἀδημοσίευτα ἔργα τοῦ Δαπόντε εἶναι καὶ ἡ λεγομένη «Βίβλος Βασιλείων», ὅπου διηγεῖται τὶς πράξεις καὶ τὰ κατορθώματα πολλῶν βασιλέων καὶ μάλιστα τῆς Βυζαντινῆς μας Αυτοκρατορίας. Ἡ «Βίβλος Βασιλείων» εἶναι καθαυτὴ ἓνα ὀγκῶδες χειρόγραφο ἀπὸ δύο μεγάλους τόμους καὶ εἶναι ὅλο τὸ ἔργο ποιητικὰ γραμμένο σὲ δεκαπεντασύλλαβους στίχους μὲ ὁμοιοκαταληξία. Γράφοντας γιὰ τὸν Αυτοκράτορα τοῦ Βυζαντίου Ρωμανὸ τὸν Β' (959-963), ὁ Κασάριος Δαπόντες προσθέτει καὶ τοὺς παρακάτω στίχους, ποὺ ἔχουν πολὺ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ Ἀκριτικὸν Ἔπος καὶ τὴν ἱστορία του:

Ἐπὶ τῆς βασιλείας του ἦταν ὁ ἀντρεωμένος, Βασιλεὺς ὁ Διγενὴς Ἀκρίτας ἑακουσμένος. Σουλτάνος ὁ πατέρας του ἦταν τοῦ Μιστρίου, Χριστιανὴ ἡ μάνα του καὶ δούλη τοῦ Κυρίου, αὐθέντης δὲ ὁ πάππος του εἰς τὴν Καπαδοκίαν Χριστιανός, Ἀνδρόνικος εἰς τὴν ὀνομασίαν.

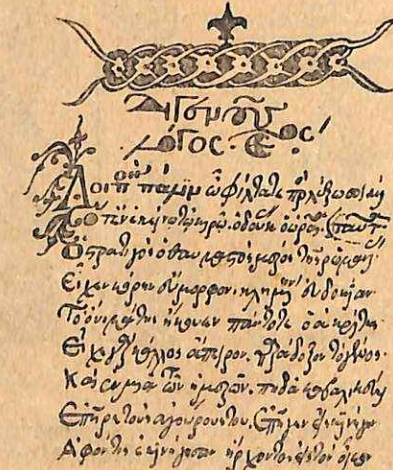
1 τοῦ Μιστρίου, δηλ. τῆς Αἰγύπτου.

Ἡ ἱστορία του πολλὴ εἶναι καὶ πλατυτάτη, ὅμως ἀξιοθαύμαστη, ζάχαρις γλυκυτάτη. Εἶναι βιβλίον καθαυτὸ ὀκτὼ ἢ δέκα κόλλες καὶ τὲς ἀνδραγαθίες του τὲς περιέχει ὅλες. Δύο λογίων τὸ εἶδ' αὐτό, μὲ εἰκονογραφίες τῶν ἀνδραγαθιῶν του καὶ διχῶς ζωγραφίες. Καὶ ὅλα δὲ χειρίσια² δὲν εἶδα τυπωμένον στὸν τύπον, καθὼς φαίνεται, δὲν βρίσκεται βαλμένον. Τύπωσαν Ἐρωτόκριτον, Σωσάνναν, Ἐρωφίλην καὶ ἄλλα, καὶ δὲν τύπωσαν, κρίμα, καὶ τὸν Βασίλην. Ζῶν ἂν ἔγω ἐκ Θεοῦ, θέλω μὲ στιχοῦργιαν νὰ τὸν συνθέσω καὶ αὐτόν, κι εὐθὺς στὴν Βενετίαν. Χαρά στὸν σταμπαδοῦρον³ δὲ ὅπου θὰ τὸν σταμπάρῃ ὅτι πολὺ διάφορον⁴ κι ὄνομα θέλει πάρει.

Ὅπως βλέπουμε, ὁ Κασάριος Δαπόντες ἐγνώριζε τὸ Ἔπος τοῦ Διγενῆ Ἀκρίτα ἀπὸ τὸ ἔτος 1770, ποὺ ἔγραφε τὴ «Βίβλο Βασιλείων» καὶ πολὺ πρωτίτερα ἀκόμη. Εἶχε ἰδῇ, ὅπως γράφει σὸ παραπάνω ἀπόσπασμα τοῦ ποιήματός του, δύο εἰδῶν χειρόγραφα τοῦ Διγενῆ. Ἀλλὰ εἰκονογραφημένα καὶ ἄλλα χωρὶς εἰκόνες. Δὲν ἀναφέρει ποῦ τὰ εἶδε, ἀλλὰ εἶναι πιθανὸν νὰ βρίσκωνται χωμένα κάπου σὸ Ἅγιον Ὅρος, στὰ ἀρχεῖα ἢ στὰ ὑπόγεια τῶν μοναστηριῶν καὶ ἴσως σὴν μονὴ Ξηροποτάμου, ὅπου ἐκείνος ἔζησε. Λογάριαζε μάλιστα ὁ Δαπόντες νὰ «συνθέσῃ», δηλ. νὰ δασκεύσῃ ποιητικὰ σὲ γλῶσσα ἀπλὴ καὶ μὲ ὁμοιοκαταληξία τὸ Ἀκριτικὸν Ἔπος, πιστεύοντας ὅτι θὰ εἶχε μεγάλην ἐκδοτικὴν ἐπιτυχία καὶ ὅτι ὁ τυπογράφος, ποὺ θὰ τὸ ἐτύπωνε, θὰ ἐκέρδιζε πολλὰ. ὅπως γράφει.

Ἐνᾶ αἰῶνα ἀργότερα καὶ συγκεκριμένως τὸ ἔτος 1868 βρῆκε στὴν Τραπεζοῦντα ἓνα χειρόγραφο περὶ τοῦ Διγενῆ ὁ καθηγητὴς Σάββας Ἰωαννίδης, γιὰ τὸ ὁποῖον ἔγινε λόγος σὸ προηγούμενο ἄρθρο μου. Τὸ

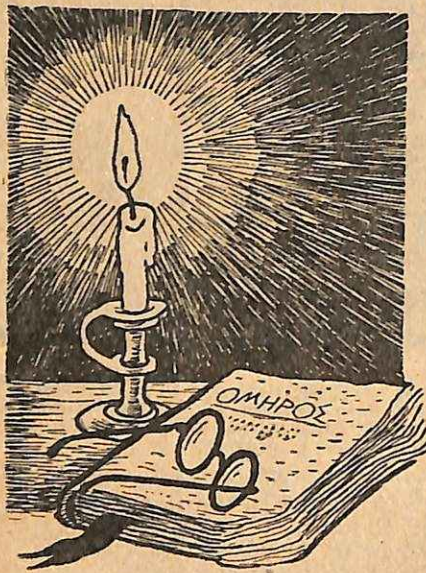
- 3 σταμπαδοῦρος = τυπογράφος.
- 2 χειρίσια = χειρόγραφα.
- 4 διάφορον = κέρδος.

Μία χαρακτηριστικὴ σελίς, ἡ ὑπ' ἀριθ. 133, τοῦ χειρογράφου Ἀθηνῶν. Τὸ χειρόγραφο τοῦτο περιέχει ἑμμετρον κείμενον τοῦ Ἀκριτικοῦ ἔπους ἀνάλογον πρὸς ἐκεῖνο τῆς Τραπεζούντος καὶ τῆς αὐτῆς ἐποχῆς (16ου αἰῶνος). Ἀνευρέθη εἰς τὴν Ἄνδρον τὸ 1878 καὶ φυλάσσεται εἰς τὴν Ἑθνικὴν Βιβλιοθήκην Ἀθηνῶν, ἀποτελεῖται δὲ ἀπὸ 377 σελίδας μὲ σχετικῶς καθαρὰν γραφὴν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ μὲ διακοσμήσεις εἰς τὴν ἀρχὴν ἐκάστου κεφαλαίου, ὅπως ἐδῶ.

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

Υπό ΧΡ. ΑΓΓΕΛΟΜΑΤΗ

Εκείνος που μελετά την ιστορία των Αθηνών στα χρόνια της τουρκοκρατίας θα βρή πολλές συγκινητικές λεπτομέρειες στην προσπάθεια των παλαιών αθηναίων να διατηρήσουν ή να ιδρύσουν ένα σχολείο όπου τα παιδιά τους θα μπορούσαν να μάθουν τη γλώσσα τους και την ιστορία τους. Σποραδικά, στα βιβλία των περιηγητών, σε διάφορα χρονικά, στις προφορικές παραδόσεις που μας διέσωσαν οι παλαιότεροι έχουμε τις λεπτομέρειες για τα αθηναϊκά αυτά σχολεία, που δεν άφισαν να σήση ή φλόγα της μαθήσεως, αλλ' αντίθετα την ετώνωσαν και την ανάλωσαν. Μας λένουν πως έδιδασκαν, ποιά μέσα έχρησιμοποιούσαν, πως έτιμωρούσαν τους ατάκτους και άμελεις μαθητάς με τον περίφημο φάλαγκα.

Όμως το ξύλο δεν ήταν η μόνη παιδαγωγική μέθοδος και οι δάσκαλοι όλοι δεν εφήρμοζαν παρόμοια συστήματα. Υπήρχαν δάσκαλοι με πολύ ευρύτερη αντίληψη και με μόρφωση που θα έτιμωσαν οποιαδήποτε ξένη χώρα, όπως ο Θεόφιλος Κορυδαλλεύς, ο Αγγελος Μπενιζέλος, ο Δημήτριος Μπενιζέλος, ο Ιερομόναχος Δαμασκηνός, ο Ιερομόναχος Ιεζεκιήλ Στεφάνης, ο Νικόδημος ο Φεραϊός, ο Ιερομόναχος Θεοφάνης Καβαλλάρης, ο Παύλος Καραβίας, ο Βησσαρίων Ρούφος, ο Αθανάσιος Μπουσόπουλος, ο Σωφρόνιος Μπαρμπανός, ο Δημήτριος Βόδας, ο Ιωάννης Μπενιζέλος κλπ.

Εναν από αυτούς τους δασκάλους μας παρουσιάζει και ο Άγγλος περιηγητής Χιούζ που στα τέλη του 1813 βρισκόταν στας Αθήνας. Ο προσεκτικός αυτός και πολύτιμος για τις πληροφορίες του Άγγλος περιηγητής δεν περιωρίστηκε, απλώς, στο δίτομο σύγγραμμά του να κάνει

λόγο για τας Αθήνας της εποχής αυτής και τα σχολεία τους, αλλά συνοδευόμενος από τον αθηναίο Πέτρο Ρεβελάκη, που θα διεδραμάτιζε σημαντικό ρόλο αργότερα στην Επανάσταση του 1821 και τον γιοιό του προξένου της Άγγλιας, Άλέκο Λογοθέτη, έπεσκέφθη και το δημόσιο σχολείο των Αθηνών, που φαίνεται να είναι το ίδιο που ίδρυσε πρό ογδόντα χρόνων ο Γρηγόριος Σωτήρης, ο κατόπιν Μητροπολίτης Ανθιμος και αφιέρωσε στην κοινότητα των Αθηνών.

Το σχολείο ήταν εγκατεστημένο εις ευπρεπές κτίριο, είχε δε και καλή βιβλιοθήκη, όπως μας πληροφορεί ο Άγγλος περιηγητής. «Ο διευθυντής του, Παλαμάς, συνεχίζει, θεωρείτο άνθρωπος με μεγάλη μάθησι και επιβλητική ευφράδεια. Ο Άριστοτέλης ή ο Ίσοκράτης δεν είχαν μεγαλύτερη φήμη στην εποχή τους. Ήταν μία από τις ημέρες που έδινε δημόσιο μάθημα και θα μιλούσε για τον Όμηρο. Την ομιλία παρακολουθούσαν όλοι οι άνδρες, μικροί και μεγάλοι που ενδιαφέροντο στα φιλολογικά θέματα. Μόλις έμπήκαμε στην αίθουσα είδαμε τον αρχιδιδάσκαλο να κάθεται σε μία μεγάλη πολυθρόνα μ' ένα πελώριο καλπάκι στο κεφάλι περιβαλλόμενος από μεγάλη συγκέντρωση ιερών και λαϊκών. Αφού δε έπερατώση γρήγορα η συνηθής εργασία του σχολείου, ο πρώτος μαθητής διατάχθη να σηκωθεί και να διαβάσει μία περικοπή από τον πατέρα της ελληνικής ποιήσεως, τον Όμηρο. Κι όταν κι αυτό έγινε, σηκώθηκε και ο ίδιος από τη θέση του και βγαίνοντας το καλυμμά του κεφαλιού του τ' άφησε, διακριτικά, δίπλα του κι αφού ξεροθύξε για να καθαρίση το λαρύγγα του άρχισε να εξηγή τον Όμηρο λέει προς λέει, παραφράζοντας την αρχαία με την νέα ελληνική».

Ο Άγγλος περιηγητής χαρακτηρίζει την ανάλυσι του Όμηρου από τον Αθηναίο δασκαλο μ' αυτά τα λόγια: «Ο αρχιδιδάσκαλος, γράφει, εμπλεκε την ωραία απλότητα του Όμηρου στους ιστούς μιας σκοτεινής φιλοσοφίας». Είναι βέβαια άδικος χαρακτηρισμός γιατί την ώρα εκείνη ο Παλαμάς δεν έδιδασκεν απλώς τους μαθητάς του, αλλά το ευρύτερο αθηναϊκό πλήθος. Οι άκροαταί του όμως δεν έφρονούσαν ότι και αυτός, γιατί ο ίδιος γράφει παρακάτω ότι οι αθηναίοι τον άκουαν με άνοιχτο το στόμα και τεντωμένα τ' αυτιά» τρεις ολόκληρες ώρες που έκράτησε το μάθημα αυτό μέσα στας τουρκοκρατούμενες Αθήνας. «Όταν έτελείωσε, συνεχίζει, έδωσα κι ένα μικρό ποσό να μοιρασθή στους μαθητάς που διεκρίνοντο για την επιμέλειά τους,

πράγμα που είχε ως αποτέλεσμα να με κατακλύση σε λίγες ημέρες βροχή φιλολογικών ευχαριστηρίων, έμμετρων και πεζών».

Έχει, βέβαια, κάποιαν δόσιν ειρωνείας ή περιγραφή του Άγγλου περιηγητού, μέσα όμως στις γραμμές του βιβλίου του βρίσκεται η αλήθεια και ένας θαυμασμός για τους Έλληνες της εποχής εκείνης που κάτω από την πίεσι της σκληριάς εκκαλλιεργούσαν τα ώραιότερα άνθη της αρχαίας παιδείας. Ο ίδιος μας πληροφορεί ότι είχε γίνει μέλος της Εταιρίας των Φιλομούσων που μόλις τότε είχαν ιδρυθή με το σκοπό να προωθήση την καλλιέργεια των γραμμάτων, να ιδρύση μουσεία και βιβλιοθήκες και να περισώση τις ελληνικές αρχαιοτήτες που καταλήστευαν αρχαιοκάπηλοι από όλες τις χώρες. Πλείστοι διακεκριμένοι ξένοι ήσαν μέλη της εταιρίας.

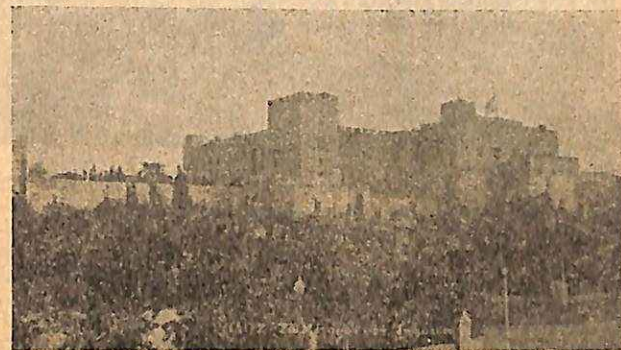
«Γίναμε και μείς μέλη της εταιρίας, εξακολουθεί ο Χιούζ... Υπάρχει όμως και μία άνωτερη τάξι μελών. Εκείνος που προσφέρει σαράντα δολάρια άνακηρύσσεται ευεργέτης κι ελπίζεται έτσι, γρήγορα τα οικονομικά της εταιρίας να είναι άνηρά. Ένας φίλος μου κι εγώ έγιναν οι πρώτοι ευεργέται και προσφέραμε ένα ωραίο αντίτυπο του Πανσανία, εύτυχεις έτσι που μπορούσαμε ν' αποτίσουμε μικρό μόνο μέρος της ευγνωμοσύνης που όφειλουμε στους άπαράμιλλους αρχαίους, με την ένιχυσι των πατριωτικών σκοπών των δυστυχισμένων απογόνων. Εφέτος ή Εταιρία μας δεν έκαμε τίποτε άλλο παρά να προτείνη βραβεία για τους νεαρούς μαθητάς του Παλαμά, μεταξύ των οποίων μία τέτοια άμιλλα είχε άναπτυχθή που οι γονείς συχνά παρεπονούντο στους εφόρους ότι τα παιδιά των δεν έκοιμούντο και κατέστρεφαν την υγεία τους: μια ένδιαφέρουσα λεπτομέρεια του χαρακτήρος των αρχαίων διατηρημένη στους σημερινούς αθηναίους».

Δεν είναι, απλώς, συγκινητικά, τα λόγια αυτά που μας διασώζει ο Χιούζ, αλλά και έκτάκτως σημαντικά, γιατί την ίδια εποχή πλείστοι σύγγραφεις έθρηνολογούσαν ότι το ελληνικό έθνος είχε εξαφανισθή. Ένώ όμως είχαν... εξαφανισθή, στας Αθήνας έδιδασκαν προς μικρούς και μεγάλους τον Όμηρο και άνθιζαν σχολεία όπως των Κυδωνιών, ή Ευαγγελική Σχολή της Σμύρνης, ή Μεγάλη Σχολή του Γένους, της Χίου, των Ιωαννίνων, της Δημητσάνας κ.λ.

Η ΡΟΔΟΣ

Σε μία πρόποσί του ο Βασιλεύς έχαρακτήρισε τη Ρόδο σαν ένα δλάνθιστο περιβόλι. Ο χαρακτηρισμός αυτός είναι αληθινά επιγραμματικός. Γιατί το υπέροχο νησί του Όλυμπιόνικου Διαγόρα είναι σαν ψεύτικο από την όμορφιά. Πλάι στις άφθαστες φυσικές καλλονές και τα θέλητρά του, έχει και όλες τις σύγχρονες άνεσεις του πολιτισμού, που έχουν μόν υποστή μία σχετική φθορά από τον πόλεμο σε ώριμένα σημεία, εύκολα όμως θα διορθωθούν.

Η Ρόδος είναι το μαγευτικό νησί της άρμονίας και της γαλήνης. Η γοητεία του και η σαγήνη του σε κρατούν πάντα κοντά του. Το θάμβος που προκαλεί ή γραφικότης του όνειρώδους τοπίου, ή άπαλότης της άτμόσφαιρας, ο ρυθμός της ζωής των ήρεμων, άπλων και ευγενικών κατοίκων, ή επιβλητικότης των μεγαλοπρεπών οικοδομημάτων, οι άπαστράπτοντες από την καθαριότητα δρόμοι, ή θαυμασία ρυμοτομία με τις

Το Μέγαρον των Ιπποτών

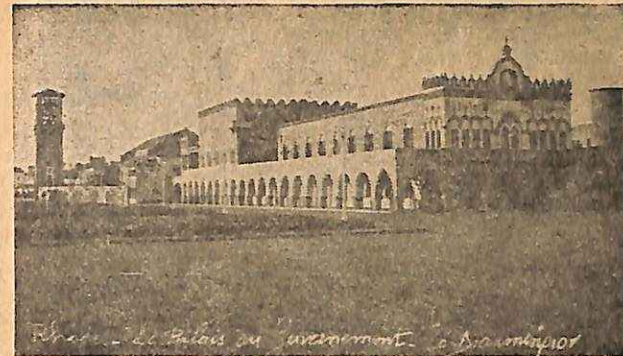
πλατειές ασφαλτοστρωμένες δεινδοστοιχίες, οι καταπράσινοι κι δλάνθιστοι κήποι, οι δαντελωτές ήμερες άκρογιαλίες, τα άσύγκριτα πάλλευκα χωριουδάκια με τους καλαισθητικώτατους βοτσαλόστρωτους δρομίσκους, τα έξαισια μωσαϊκά και τις άπαλές γραμμές των σπιτιών και τόσα άλλα χαρίσματα αυτού του τόπου σου δίνουν την εντύπωσι ότι ζής ένα όνειρο.

Ο άνυπόκριτος αυτός θαυμασμός για τα κάλλη και τις όμορφιές της Ρόδου ήταν γενικός κατά τις ημέρες του έορτασμού της ένσωματώσεως της Δωδεκανήσου γι' αυτό και ή Βασιλική Οικογένεια δεν μπόρεσε να κρύψη την άπόφασί της να παραθερίση εκεί με πρώτη ευκαιρία για να έπισκεφθή και τα άλλα όμορφα νησιά του συμπλέγματος που μοιάζουν σαν διαμαντόπετρες στην άκρη του Αιγαίου.

Η Ρόδος έχει ακόμα κάτι ιδιαίτερο, κάτι το έντελως δικό της: Ένα έντονο τοπικό χρώμα που δεν βρίσκεται άλλο πουθενά. Έχει συνδέσει κατά τον άρμονικώτερο τρόπο τον θρόλο με τον σύγχρονο πολιτισμό. Τα άπέραντα μεγαλοπρεπή οικοδομήματά της θυμίζουν άνάκτορα βυζαντινών αυτοκρατόρων.

Η πόλις και το φρούριον της Λίνδου

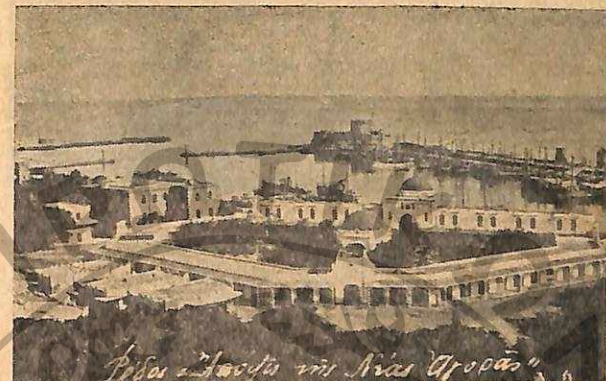

Το Διοικητήριο

«Όλα τα δημόσια κτίρια είναι φτιαγμένα σ' έναν επιβλητικό μεσαιωνικό ρυθμό, όπως το τεράστιο «Ανάκτορο των Ιπποτών», τα Δικαστήρια, τα Σχολεία, το Διοικητήριο, το Έθνικό Θέατρο, το Ξενοδοχείο των Ρόδων» και άλλα πολλά θαυμάσια οικοδομήματα που προκαλούν τον θαυμασμό.

Πολλά απ' αυτά τα κτίρια θα ζήλευε ή Αθήνα και ιδίως το περίφημο «Ανάκτορο των Ιπποτών», που το έλεγαν οι Ιταλοί «Καστέλλο», με την μεσαιωνική του μεγαλοπρέπεια, τις άπέραντες και πανύψηλες αίθουσες, τις πράσινες τοιχογραφίες και την Ρωμαϊκή γλιδή.

Μοναδικό σ' όλη την Ελλάδα είναι και το όνομαστο «ένυδρειο» της Ρόδου, ένα υπέροχο υδρολογικό ινστιτούτο που σε μεταφέρει μονομιάς στο βυθό της θάλασσας και παρακολουθείς τη ζωή του ύγρου στοιχείου σ' όλη την άγρια μεγαλοπρέπεια της. Το θαυμάσιο αυτό ίδρυμα, κτισμένο στην άκτι, έχει μία σπουδαία συλλογή του ύγρου ζωϊκού βασιλείου μέσα σε είδικους

Άποψις της Νέας Αγοράς

τεχνητούς χώρους διασκευασμένους όπως ο βυθός της θάλασσας, απ' όπου μπορεί καθένας να παρακολουθή άνετα τη ζωή των ψαριών πίσω από τα κρυστάλλινα καλύμματα.

Χάρμα ματιών είναι και τα γύρω απ' την πόλι της Ρόδου όνομαστα χωριά και τοπία, όπως το Ροδίτι, το Φιλήρμιο, ο Προφήτης Ηλίας, το Παραδείσι, ή Μαλίνα, τα ίαματικά λουτρά της Καλλιθέας, το Μόντε Σμιθ, ή γοητευτική Λίνδος με τον συνδυασμό φυσικών καλλονών θάλασσας και βουνού με αρχαιοτήτες, και άλλα πολλά. Για να φθάση κανείς σ' όλα αυτά τα ωραία μέρη κάνει μία όνειρώδη διαδρομή περνώντας από θαυμασίους ασφαλτοστρωμένους δρόμους, μέχρι την ψηλότερη κορφή του βουνού, διασχίζοντας γραφικές άκτές ή πυκνά δάση με όργιαδη βλάστησι ή υπέροχες πλαγιές βουνών με άτελείωτες «κορδέλλες» και έξοχη θέα.

Η Ρόδος είναι άναμφισβήτητα ή πιο τουριστική περιοχή της Ελλάδος μας γιατί το χαριτόβουτο νησί του Διαγόρα και του Κλεοβούλου είναι το πολυτιμότερο διαμάντι της Μεσογείου, είναι ένα όνειρο όμορφιάς.

A.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΙΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

Οἱ Ε.Σ.Ν. τοῦ Δημ. Σχολ. Λευκῶνος Σερρῶν
φυτεύουν δένδρα.

Juniors of the 6th Grade Public Elementary
School Lefkon Serrai planting trees.

Ἀπὸ τὴν συγκέντρωσιν τῶν διευθυντῶν τῶν Δημ.
Σχολείων Α' Ἐκπαιδευτικῆς Περιφερείας Ἀθηνῶν
εἰς τὰ Γραφεῖα τοῦ Ε.Σ.Ν., εἰς τὴν ὁποίαν
ἀντηλλάγησαν γνῶμαι διὰ τὸ ἐφετεινὸν πρό-
γραμμα δράσεως τῶν Ε.Σ.Ν. εἰς τὰ Σχολεία.
Εἰς τὸ μέσον ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ε.Ε.Σ.
Ν. Ἀττικῆς καὶ ἀντιπρόεδρος τοῦ Συμβουλίου
Ἐπικρατείας κ. Μ. Τσαμαδὸς καὶ ὁ Γεν. Γραμ-
ματεὺς τῆς Ἐφορείας Ε.Ε.Σ.Ν. κ. Χρ. Παπαδό-
πουλος.

From the meeting of the Primary Schools prin-
cipals of the A' Educational District Athens, at
the H. Q. of the G.J.R.C. when views were
exchanged on the J. R. C. program during the
new school year.

In the middle, the President of the G. J. R. C.
ATTICA and Vice President of the State Coun-
cil Mr. M. Tsamados, and the General Secretary
G.J.R.C., Mr Chr. Papadopoulos.

Ἀπὸ τὴν συγκέντρωσιν τῶν Γυμνασιάρχων καὶ
τῶν Γεν. Ἐπιθεωρητῶν εἰς τὰ Γραφεῖα τοῦ
Ε.Ε.Σ.Ν. Εἰς τὸ μέσον οἱ κ. κ. Γενικοὶ
Ἐπιθεωρηταὶ Κ. Ἀναγνωστόπουλος καὶ Π. Γεωρ-
γοῦντζος, ὁ παρὰ τῷ Γ.Ε.Σ. Δ)τῆς Ἠθικῆς ἀγω-
γῆς Συνταγματάρχης κ. Βλάχος, ἡ Κα Κανελ-
λοπούλου καὶ ὁ Γεν. Γραμματεὺς τῆς Ἐφορείας
Ε.Ε.Σ.Ν. κ. Χρ. Παπαδόπουλος.

From the meeting of the High School Directors
and General Inspectors of Athens high schools
at the H.Q. of the G.J.R.C.

In the middle the General Inspectors Mr. C.
Anagnostopoulos and P. Georgountzos, Colonel
Vlachos chief of the Moral education of the
Greek General Staff, Mrs. Kanelopoulos, and the
General Secretary G. J. R. C. Mr. Chr. Papa-
dopoulos.

Ε.Σ.Ν. τοῦ βου Δημ. Σχολ. Πειραιῶς φυτεύουν
ἄνθη σὲ γλάστρες.

Juniors of the 6th Public Elementary School,
Pireaus, Greece, preparing pots and cases
for planting flowers and plants for
their school garden.

Οἱ Ε.Σ.Ν. Τριποτάμου καὶ Καρυᾶς Τήνου καθα-
ρίζουν τὸν κοινοτικὸν δρόμον.

The Juniors of Tripotamon and Karya Tinos
cleaning the village street.

Ε.Σ.Ν. τοῦ Γυμνασίου Λουτρῶν Αἰδηψοῦ καθα-
ρίζουν τὸν χώρον τῆς ἐκκλησίας.

The Juniors of high school Edipsos cleaning
the church yard.

Ε.Σ.Ν. τοῦ Δημ. Σχολ. Καρδαμιανῶν-Γόρτυνος
τρέφουν μεταξοσκώληκες

Juniors of the public elementary school Karda-
mianon—Gortynos feeding silkworms

Ε.Σ.Ν. τοῦ Δημ. Σχολ. Ἡρακλείας
Ἡλείας εἰς τὸν σχολ. κήπον

Juniors of the Public elementary
school Iraclia, Ilias, working in their
School garden

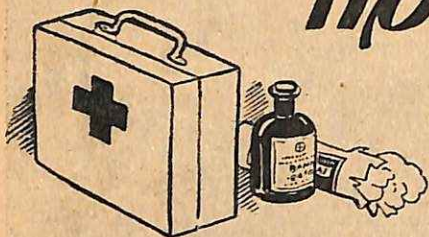
Οἱ Ε.Σ.Ν. τοῦ Δημ. Σχολ. Ἀγίας
Μαρίας Ἠγουμενίτης φυτεύουν
δένδρα.

Juniors of the Public Elementary
School. Aghia Marina, Igoumenitsa,
Greece, planting trees.

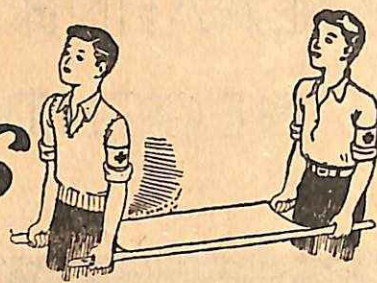
Οἱ Ε.Σ.Ν. τοῦ Δημ. Σχολείου Καματεροῦ Ἀτ-
τικῆς βοηθοῦν εἰς τὴν ἐγκατάστασιν ὑπογείου
τηλεφώνου.

Juniors of the Public Elementary School, Ka-
matero, Attica, Greece, helping in the prepara-
tion of a ditch to pu in the telephone wire.

Πρῶτες Βοήθειες

ΕΓΚΑΥΜΑΤΑ

Έγκαυματα (καψίματα): "Ο-
λες οι βλάβες του δέρματος και των
άλλων ιστών που προκαλούνται από
την επίδραση μεγάλης θερμότητας
λέγονται έγκαυματα.

"Η μεγάλη θερμότητα ενεργεί έ-
πάνω στο ανθρώπινο σώμα κατά δια-
φόρους τρόπους. "Αλλοτε είναι το
νερό, το γάλα ή διάφορα υγρά που
βράζουν και που από άδεξιότητα ή
άπροσεξία περιχύνονται έπάνω στα
χέρια, ή το πρόσωπο των ανθρώπων
που ανακατεύονται με αυτές τις δου-
λειές.

Στην περίπτωση αυτή τα περισ-
σότερα θύματα είναι μικρά παιδιά
3-4 χρόνων και μεγαλύτερα καμ-
μιά φορά που οι μητέρες των δεν τα
προσέχουν. Τα παιδιά αυτά, παίζον-
τας, πλησιάζουν στη φωτιά όπου
βράζει το δοχείο με το γάλα ή το
νερό και περιέργα όπως είναι το πε-
ριεργάζονται, το ανατρέπουν και έ-
τσι περιλούονται με το νερό ή το γά-
λα που βράζει και παθαίνουν έγκαυ-
ματα που πολλές φορές είναι τόσο
σοβαρά, που ύστερα από ώρες ή ή-
μέρες πεθαίνουν μέσα σε φρικτούς
πόνους. Γι' αυτό πρέπει οι μητέρες
να προσέχουν πολύ τα μικρά παιδιά
των και να μη τα αφήνουν ελεύθερα
και χωρίς επίβλεψη. "Αλλοτε πάλιν
τα έγκαυματα προέρχονται από την
ανάφλεξη βενζίνης ή οινόπνευματος.
Σ' αυτές τις περιπτώσεις όχι μόνον
γίνεται έγκαυμα έκει που θα πέση
ή αναμμένη βενζίνη, αλλά και τα
ρουχά παίρνουν φωτιά και έτσι το
έγκαυμα γίνεται πιο σοβαρό. "Επί-
σης όταν καθόμαστε γυμνοί επί πολ-
λές ώρες κάτω από τον ήλιο, όπως
γίνεται συχνά το καλοκαίρι στα μπά-
νια. Έγκαυματα παθαίνει κανείς και
όταν πέση έπάνω στο σώμα αναμ-
μένο κάρβουνο, ξύλο ή πυρακτωμένο
σίδηρο.

Τα έγκαυματα τα χωρίζουν σε 6
βαθμούς ανάλογα με το βάθος των.
Εμείς έδω θα τα χωρίσω σε τρεις
βαθμούς.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΙΕΖΟΥΣ

"Όταν ή κίνηση των οχημά-
των ρυθμίζεται από την ατυ-
νομία βαδίζετε ακολουθώντας
το ρεύμα της κίνησης οχημά-
των. Μην επιχειρήτε ποτέ να
περάσετε προς την αντίθετη
πλευρά του δρόμου τη στιγμή
που πρόκειται να επανληφθή
ή κυκλοφορία.

Υποδιεύθυνσις Τροχαίας

Έγκαυματα 1ου βαθμού.
Τα έγκαυματα αυτά κάμουν μια κο-
κινίλα έπάνω στο δέρμα και προκα-
λουν πόνο. Αυτά δεν είναι πολύ σο-
βαρά και σε 2-4 ημέρες θεραπεύ-
ονται.

Έγκαυματα 2ου βαθμού.
Αυτά σχηματίζουν φουσέκες που εί-
ναι γεμάτες υγρό κιτρινωπό. "Ο πό-
νος που προκαλούν είναι πολύ δυ-
νατός.

Έγκαυματα 3ου βαθμού.
Τα έγκαυματα του 3ου βαθμού κα-
ταστρέφουν το δέρμα σε όλο το πά-
χος του. "Ο πόνος είναι πολύ δυνατός
και θεραπεύονται πολύ δύσκολα.

"Εκείνο όμως που πρέπει να προ-
σέχουμε στα έγκαυματα δεν είναι τό-
σο το βάθος όσο είναι ή έκταση. Δη-
λαδή όσο πιο μεγάλη έκταση του
σώματος καταλαμβάνει τόσο και πιο
επικίνδυνο γίνεται και όταν κατα-
λάβη μεγάλη έκταση μπορεί ο καμ-
μένος να πεθάνη μέσα σε λίγες ώ-
ρες. Γι' αυτό όταν βλέπουμε πως το
έγκαυμα πιάνει μεγάλο μέρος πρέπει
γρήγορα να φωνάζουμε γιατρό και
προπάντων όταν ο καμμένος τύχη να
είναι μικρό παιδί.

Πρῶτες βοήθειες. "Αν έ-
χουν πάρη φωτιά τα ρούχα σ' ένα
άτομο, και αυτό συμβαίνει πολύ συ-
χνά, πρέπει να τρέξουμε να σβύσωμε
πρώτα τα καίόμενα ρούχα. Τα άτο-
μα που τα ρούχα τους πιάνουν φω-
τιά, χάνουν την ψυχραιμία τους και
τρέχουν από δωμάτιο σε δωμάτιο και
πολλές φορές βγαίνουν στον δρόμο
και καλούν σε βοήθεια. Αυτό είναι
πολύ κακό γιατί με τις κινήσεις που
κάνουν σχηματίζονται ρεύματα από
αέρα που δυναμώνουν ακόμα περισ-
σότερο τη φωτιά. "Όταν ιδούμε να
καίονται τα ρούχα ενός ατόμου,
πρέπει να το σταματήσωμε, να το ρί-
ξωμε κάτω στο έδαφος και να το
κυλίσωμε κατά τέτοιο τρόπο που τα
μέρη των ρούχων που καίονται να
είναι προς τα έπάνω και κατόπιν να
το σκεπάσωμε με ένα σινδόνι ή κου-
βέρτα ή ό,τι δήποτε άλλο κατάλλη-
λο και το πιέσωμε ως που να σβύση
ή φωτιά. "Αν ιδούμε πως υπάρχουν
μερικά μέρη που καίνε ακόμα χω-
ρίς να υπάρχει φλόγα τότε χύνωμε
νερό και τα σβύνομε. "Αφού σβύσω-
με την φωτιά βγάζωμε τα ρούχα και
αν δεν μπορούμε τα κόβωμε με ένα
ψαλλίδι και έτσι πέφτουν μόνα των.
"Αν ιδούμε όμως πως τα ρούχα εί-
ναι κολλημένα έπάνω στο σώμα δεν
πρέπει να τα ξεκολλώμε έμεις γιατί
μπορεί να ξεκολλήσωμε μαζί μ' αυ-

τά και το δέρμα. Σ' αυτές τις πε-
ριπτώσεις γενικά πρέπει να φωνάξω-
με γιατρό, γιατί πάντοτε ή κατάστα-
σι του καμμένου είναι σοβαρή. "Εάν
δεν βρούμε γιατρό, τότε χωρίς να
χάνωμε καιρό τυλίγωμε τον άρρωστο
μέσα σε καθαρό σινδόνι και αφού
τον σκεπάσωμε με κουβέρτα τον με-
ταφέρωμε σε νοσοκομείο ή κλινική.
Στα έγκαυματα που έχουν μικράν
έκταση, δηλαδή σ' εκείνα που δεν έ-
χει ανάγκη να σταλή ή τραυματίας
σε νοσοκομείο, όποιου βαθμού και
αν είναι, κάνωμε μια έπάλειψη σε πα-
χύ στρώμα με λιπαρά ουσία, π.χ. με
βαζελίνη αποστειρωμένη και αν δεν
έχωμε βαζελίνη με λιόλαδο, τα κα-
λύπτωμε με γάζες αποστειρωμένες
και ύστερα μεταφέρωμε τον πάσχον-
τα στο γιατρό. "Αν δεν έχωμε λιπα-
ρές ουσίες, τότε καλύπτωμε όλη την
καείσαν επιφάνεια με γάζες απο-
στειρωμένες και κατόπιν τις βρέχο-
με με φυσιολογικό χλιαρό όρρο. Με
αυτά τα μέσα από τη μια μεριά προ-
φυλάσσωμε το έγκαυμα από μόλυν-
σι και από την άλλη καταπραΰνωμε
τους πόνους του τραυματία μας.

"Επειδή πολλές φορές είναι δύσ-
κολο να βρούμε φυσιολογικό όρρο
μπορούμε έμεις να κατασκευάσωμε
πρόχειρα κατά τον έξης τρόπο:

Παίρνωμε ένα κουταλάκι του γλυκού
αλάτι της κουζίνας και το λιώνωμε
σε ένα ποτήρι χλιαρού νερού. Αυτή
τη διάλυσι την χρησιμοποιώμε ως
φυσιολογικό όρρο.

Σημείωσι: Δεν πρέπει να χρη-
σιμοποιώμε εκείνα που χρησιμοποιεί
συνήθως ο λαός, δηλαδή μπλετάν-
ντομάτας, μελάνι και τα τοιαύτα,
γιατί αυτά δυσκολεύουν πολύ την
δουλειά του γιατρού, στον όποιον
πάντοτε πρέπει να οδηγώμε τους
πάσχοντας από έγκαυματα.

+ Μ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

Δίνε πάντα ό,τι μπορείς
στούς φτωχούς και πεινα-
(σμένους,
μόνον έτσι θα τους δής
γελαστόους κι ευτυχισμένους.

Μην υπόσχου ποτέ σου
αν δεν είσαι πεπεισμένος
πως αυτό που έχεις τάξει
θα το κάνης ώριμένως!

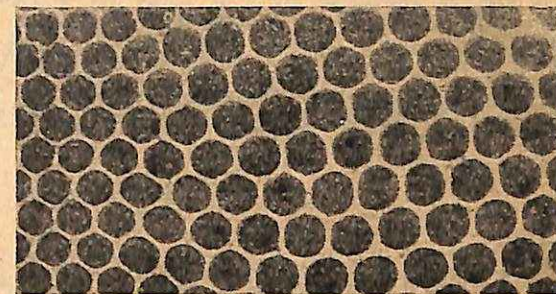
ΦΟΥΛΑ ΜΕΛΕΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΟ ΕΝΣΤΙΚΤΟ ΤΩΝ ΜΕΛΙΣΣΩΝ

Πριν από διακόσια χρόνια έγινε μια μεγάλη συζή-
τησις και διαμάχη μεταξύ των έπιστημόνων και σοφών
του καιρού εκείνου για ένα ζήτημα περιεργότατο. "Ο
μεγάλος φυσικομαθηματικός Ρεωμόρος (1683-1757),
που έγινε περίφημος στην έπιστήμη για τη θερμομε-
τρική του κλίμακα και ο όποιος καταγινόταν έπίσης
και με πολλά άλλα ζητήματα των φυσικομαθηματικών
έπιστημών, έπρότεινε το έξης πρόβλημα: Με τί γωνίες
πρέπει να κατασκευασθή ένα πρίσμα με ξε έδρες, που
να έχη τις πλευρές ρομβοειδείς και που να εξασφα-
λίση τη μεγίστη στερεότητα με χρησιμοποίησι ελαχι-
στου ύλικου για την κατασκευή του; Την απάντησι
στο ζήτημα αυτό έδωκε ο μαθηματικός Καίνιγκ, τον
όποιον έθεωρούσαν αυθεντία στα προβλήματα αυτού του
είδους. "Ο Καίνιγκ υπέλόγισε ότι ένα τέτοιο πρίσμα
πρέπει να έχη γωνίες 109° 26 και 70° 34. "Όμως οι
μέλισσες, που είναι αρχιτέκτονες αλάνθαστοι σ' αυτή
τη δουλειά, έπέμεναν να κατασκευάζουν τις κηρήθρες
τους με μικρά κελιά, όπου αποθηκεύουν το μέλι τους,
τα όποια έχουν γωνίες 109° 28 και 70° 32 άνοιγμα.
"Όταν το διεπίστωσαν αυτό οι φυσικοί, άρχισαν να
παραξενεύονται, πως ή μέλισσα με την ένστικτο πείρα
της πέφτει σε τέτοιο λάθος. "Αρχισαν εκ νέου τους
μαθηματικούς τους ύπολογισμούς, αλλά όλοι έβγαναν
σωστός τους αριθμούς του Καίνιγκ κι έτσι κατέλη-
ξαν στην ύπόθεσι ότι οι μέλισσες πρέπει να κάνουν
λάθος στην κατασκευή των κυψελών τους και όχι οι
σοφοί στούς μαθηματικούς των ύπολογισμούς.

Φυσικά αυτό δεν πολυσκότιζε τις μέλισσες, οι
όποιες εξακολουθούσαν να κάνουν τις κηρήθρες τους
κατά τον ίδιο τρόπο, όπως και σήμερα, όσο που μια
μέρα συνέβηκε κάτι, που απέδειξε ότι οι μέλισσες εί-
χαν δίκιο και όλοι οι φυσικομαθηματικοί αυτοί σοφοί
έκαναν λάθος. "Ενα μεγάλο έμπορικό πλοίο είχε πέσει
έξω και το πλήρωμα του μόλις και μετά βίας είχε κα-
τορθώσει να γλυτώση από τον κίνδυνο. Τότε οι λιμε-
νικές αρχές, κάνοντας έρευνες για τα αίτια του ναυα-
γίου, απέκλυσαν ότι οι λογαριθμικοί πίνακες, τούς
όποιους έχρησιμοποιούσε ο πλοίαρχος για να κανο-
νίση την πορεία του είχαν ένα λάθος, έξ αιτίας του
όποιου ο καπετάνιος είχε παρεκκλίνει απ' το δρόμο
του, χωρίς φυσικά, να φταιή. Και το πιο περιεργό
ήταν ότι έπρόκειτο περί του ίδιου αριθμού και του
αυτού πίνακος λογαρίθμων, που είχαν χρησιμοποιήσει
και οι μεγάλοι φυσικομαθηματικοί, ο Καίνιγκ και οι
άλλοι, για να ύπολογίσουν το έξαεδρο πρίσμα, για
το όποιον έγινε λόγος παραπάνω. "Εξ αιτίας δέ του
λάθους αυτού των λογαριθμικών πινάκων είχαν κι εκεί-
νοι πέσει έξω στούς ύπολογισμούς των για το πρίσμα.
Φυσικά οι λογαριθμικοί πίνακες διωρθώθηκαν στο ση-
μείο εκείνο και έτσι αποδείχθηκε ότι, χωρίς τη χρησι-
μαθηματικών ύπολογισμών και λογαρίθμων, οι μέλισ-

σες είχαν δίκιο κι έκαναν τις κηρήθρες τους με από-
λυτη μαθηματική ακρίβεια, ενώ οι άνθρωποι έκαναν

"Ενα τμήμα από κηρήθρα μελισσών. "Ετσι που φαίνεται στη φω-
τογραφία, νομίζει κανείς ότι οι τρύπες είναι στρογγυλές. Πρό-
κειται όμως περί οπτικής απάτης. Μισοκλείστε τα μάτια και προ-
σέξτε. Θα βεβαιωθείτε πως κάθε μικρό κελλί είναι έξαεδρο.

Λάθος και μάλιστα μεγάλοι φυσικομαθηματικοί σαν
τον Ρεωμόρο και τον Καίνιγκ.

Δεν είναι μόνο θαυμαστές για τον τέλειο τρόπο της
κατασκευής της κηρήθρας οι μέλισσες.

Σ' αυτές χρωστούμε την τόσο χρήσιμη για τον όρ-
γανισμό μας τροφή, το μέλι.

Το μέλι είναι ένα είδος συμπεπικνωμένου φυτικού
χυμού, που αποτελείται κυρίως από σταφυλοσάκχαρο
35% και φρουτοσάκχαρο 38%. "Επίσης περιέχει πολ-
λούς υδατάνθρακες και μεταλλικά άλατα (φώσφορο,
ασβέστιο, σίδηρο) και ιδίως άλατα καλίου, τα όποια
κάνουν το αίμα αλκαλικό. "Η αλκαλικότης δέ του αι-
ματος είναι απαραίτητος όρος για την καλή ύγεια. Οι
άρχαιοι το θεωρούσαν ως τον κυριώτερο συντελεστή
της μακροβιότητας. Το μέλι έχει πολλές θρεπτικές και
θεραπευτικές ιδιότητες. Σε τόπους όπου ή χρήσις του
είναι άφθονη, ή φοβερή αρρώστεια, ο καρκίνος, είναι
άγνωστη. Είναι τροφή και φάρμακο συγχρόνως. Χρη-
σιμοποιείται ως καταπραυντικό στα έγκαυματα και τις
χιονιότρες. "Αλλά βέβαια, όπως πάντοτε για όλα και
έδω ισχύει το "πάν μέτρον άριστον". Χρήσις και όχι
κατάχρησις, ή όποια μπορεί να έχη ως συνέπεια στο-
μαχικές εννοχλήσεις. Το μέλι, δυστυχώς, συνήθως νο-
θεύεται εις το έμποριον, όποτε χάνει τις βιταμίνες του
(με το βρασμό), το έξαισιο άρωμά του και τη γεύσι
του. Γι' αυτό φροντίζετε να προμηθεύεσθε φυσικό και
άνόθευτο μέλι, το όποιον είναι και ασύγκριτο σε γεύσι
και σε άρωμα, πλουσιώτατο δέ σε βιταμίνες.

Η ΠΙΣΤΙΣ ΧΩΡΙΣ ΕΡΓΑ ΕΙΝΑΙ ΝΕΚΡΑ

"Ο καλός "Αμπού ξυπνώντας μια
νύχτα από ένα γαλήνιο ύπνο είδε
μέσ' στο φώς του φεγγαριού έναν
άγγελο να γράφη μέσα σε χρυσό βι-
βλίο.

—Τί γράφεις αυτού; ρωτάει τον
άγγελο με θάρρος.

"Ο άγγελος σήκωσε το κεφάλι και
με το γλυκύτερο βλέμμα του κόσμου
απάντησε:

—Τα όνόματα εκείνων που αγα-
πούν το Θεό.

—Είναι και το δικό μου ανάμεσα
σ' αυτά; ρώτησε πάλι ο "Αμπού.

"Ο άγγελος γέλασε χωρίς ν' άπαν-
τήση.

— Σε παρακαλώ, γράψε με μαζί
μ' αυτούς που αγαπούν τους συναν-
θρώπους των, συνεχίζει ο "Αμπού χα-
μηλώνοντας λίγο τη φωνή του.

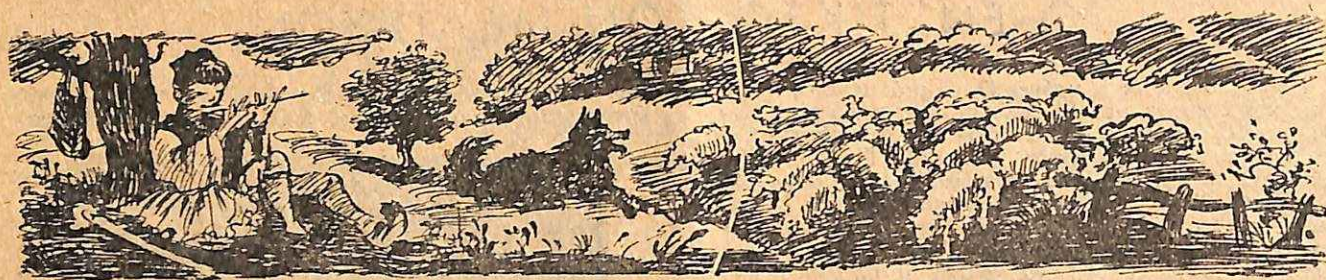
"Ο άγγελος έγραψε και έχάθηκε.

Την άλλη νύχτα έρχεται πάλι ο άγ-
γελος μέσα σ' ένα έκθαμβωτικό φώς
και δείχνει στον "Αμπού τα όνόματα
εκείνων, που ή αγάπη του Θεού είχε
ευλόγησι.

Τό όνομα του "Αμπού ήταν γραμ-
μένο πρώτο.

(Έκ του άγγλικού)

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Η κτηνοτροφία. Όταν λέμε κτηνοτροφία εννοούμε την εκτροφή των ζώων για δυο σκοπούς. Για να μας δίνουν τη δύναμή τους να τραβούν αλέτρια, κάρρα, βαγόνια, να γυρίζουν μαγκάνια κλπ. ή το κρέας τους, το γάλα τους που απ' αυτό κάνουμε τυρί, βούτυρο γιαούρτι κλπ. ή το πόνομε, το μαλλί τους ή το δέρμα τους, τα κόκκαλά τους, τ' αυγά τους, την κοπριά τους. Είναι λοιπόν μια από τις πολυτιμότερες γεωργικές επιχειρήσεις.

Η εκμετάλλευσις της δυνάμεως των ζώων σιγά-σιγά εξαφανίζεται γιατί την αντικατέστησε η μηχανή. Τα προϊόντα τους όμως τίποτα δεν θα μπορέσει ν' αντικαταστήσει. Όσο και να λένε οι χορτοφάγοι πως ο άνθρωπος μπορεί να ζήσει με φρούτα και λαχανικά, το κρέας, τ' αυγά, το γάλα, το βούτυρο, το τυρί, είναι πιο θρεπτικές και πιο συμπυκνωμένες τροφές από τα χόρτα και η καλοζωία ενός λαού μετριέται με την κατανάλωσι αυτών των ειδών και όχι με την κατανάλωσι χορταρικών. Ο Γκάντι, ο χορτοφάγος φιλόσοφος των Ινδιών, έτρεφετο με χορταρικά, αλλά έπινε και γάλα! Η κτηνοτροφία λοιπόν παίζει μεγάλο ρόλο στη διαίτα του λαού και επομένως στην υγιεινή του κατάστασι, στην ευρωστία του.

Στόν τόπο μας έχουμε τρία συστήματα κτηνοτροφίας: 1) Τη νομαδική (κοπαδιάρικη), 2) την οικόσιτο (σε σταύλους) και 3) την ήμινομαδική, δηλαδή σε σταύλους και κοπαδιαστά στις βοσκές.

Ο τόπος μας, όπως έχουμε πει τόσες φορές, είναι φτωχός και ξερός και δεν παράγει πολλά, για τουτό και η κτηνοτροφία μας περιορίζεται στα μικρά ζώα που αρκούνται σε λίγη τροφή. Όσο πιο πλούσια χωράφια και βλάστησι έχει ένας τόπος, τόσο μεγαλύτερα, βαρύτερα και πιο απαιτητικά ζώα τρέφει. Σε μας, στους πλούσιους κάμπους της Μακεδονίας και Θράκης, έχουμε αγελάδες, βουδάλια, χοίρους. Στους φτωχότερους κάμπους έχουμε πρόβατα και στα φτωχά, τα βραχώδη ξεροβούνια μας τη γίδα.

Τα περισσότερα ζώα είναι του νομαδικού συστήματος (κοπαδιάρικου). Υστερα είναι τα ήμινομαδικά, δηλαδή τα ζώα που πάνε κοπαδιαστά στη βοσκή την εποχή που υπάρχει χορτάρι και όταν σωθή το χορτάρι ή κάνει βαρυχειμωνιά τα τρέφουν στους σταύλους, και τα λιγώτερα είναι όσα τρέφονται στους σταύλους χειμώνα καλοκαίρι, κυρίως αγελάδες.

Πόσα ζώα έχουμε στην Ελλάδα; Σύμφωνα με υπολογισμούς του Υπουργείου Γεωργίας, σήμερα έχουμε τα páρα κάτω ζώα:

Αλογα	232.000	Αγελάδες	252.000
Μουλάρια	123.000	Πρόβατα	6.000.000
Γαϊδούρια	332.000	Ίδια	3.130.000
Βώδια	604.000	Γουρούνια	400.000
Πουλερικά	7.500.000		

Βουρτσίζετε τα δόντια σας, πρωί και βράδυ μετά το φαγητό, προσεκτικά και με δούρτσα σκληρή.

Πολλές ασθένειες και θανατηφόρες μάλιστα προλαμβάνονται με την καλή περιποίηση των δοντιών.

Πριν τον πόλεμο είχαμε 40 τοίς εκατόν περισσότερα ζώα, αλλά μας τα έφαγαν και τα έκλεψαν οι Γερμανοί, οι Ιταλοί και οι Βούλγαροι.

Γάλα έχουμε 358 εκατομμύρια δκάδες, δηλ. 48 δκ. για κάθε άνθρωπο, ενώ σ' άλλα μέρη του κόσμου έχουν το δεκαπλάσιο. Κρέας έχουμε 50 εκατομμύρια δκάδες, δηλ. 7 δκ. για κάθε άνθρωπο, ενώ σε άλλα μέρη έχουν δεκαπλάσιο, και αυγά 444 εκατομμύρια, δηλ. 59 για κάθε άνθρωπο, ενώ άλλες χώρες υπερπενταπλάσιο.

Τι μπορούμε να κάνουμε για ν' αυξήσουμε την κτηνοτροφία μας; Ν' αυξήσουμε τις τροφές που χρειάζονται τα ζώα. Όταν μπορέσουμε να ποτίσουμε περισσότερα χωράφια και να καλλιεργήσουμε τριφύλλι, καλαμπόκι, πατάτες και άλλα κτηνοτροφικά φυτά θ' αυξηθεί η κτηνοτροφία μας και αντί ένα ζώο να κάνει πολλά χιλιομέτρα κάθε μέρα για να ξετρυπώσει κανένα χορταράκι κάτω από μιά άφανα κι ένα θυμαράκι και να χάνει βάρος με τον κόπο που κάνει αντί να κερδίσει, θα έχει άφθονη τροφή χωρίς κόπο και την τροφή αυτή θα την μεταβάλει σε κρέας και γάλα αντί να την σπαταλάει σε περπάτημα.

Το κρέας, που τρώμε στην Ελλάδα είναι σκληρό και άπαχο ακριβώς εξ αιτίας της λίγης τροφής που έχουν τα ζώα μας.

Είναι βέβαια ειδυλλιακή ή ζωή, που κάνουν οι προβατοτρόφοι και γιδωτρόφοι, μας με τα κοπάδια τους με τον πατριαρχικό και αρχέγονο τρόπο που ζούν ξεμοναχιασμένοι στα βουνά το καλοκαίρι και στους κάμπους το χειμώνα μέσα στις πλεχτές καλύβες τους, με τα δικά τους ήθη και έθιμα, είναι ωραία σαν ξεκινούν τον "Αϊ Γιώργη να πάν στα βουνά, που κρατούν πράσινο το χορτάρι το καλοκαίρι, κι όταν κατεβαίνουν τον "Αγιο Δημήτρη στους κάμπους, με τα κοπάδια τους, τα μουλάρια, τα σκυλιά (τρόμος και φόβος του λύκου και του τσάκαλου). Στο βάθος όμως η ζωή τους είναι σκληρή και κουραστική και τα εισοδήματά τους ελάχιστα.

Αρρώστειες κι έλλειψι τροφής τους δεκατίζουν τα κοπάδια κι ο λύκος έχει το μερίδιό του.

Σ' άλλα μέρη του κόσμου τα ζώα βγαίνουν από τους σταύλους για να ξεμουδιάσουν κι όχι για να βρουν τροφή. Τα λειβάδια τους είναι τόσο πλούσια που το ζώο είναι χωμένο στο χόρτο ως τα γόνατα. Εκεί μια γελάδα δίνει 20 δκ. γάλα την ημέρα κι ένα μοσχάρι ζυγίζει 300 δκάδες.

Μαζί λοιπόν με την αύξησι της γεωργικής παραγωγής μας, το νερό θ' αυξήσει και τον κτηνοτροφικό μας πλούτο.

ΚΩΣΤΑΣ ΖΕΥΓΑΣ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΩΠΗΛΑΣΙΑ

Ένα σπόρ που δεν έχει δυστυχώς στη χώρα μας τη διάδοσι που του πρέπει είναι η κωπηλασία. Η έλλειψις των μέσων, δηλαδή των ειδικών λέμβων που χρειάζονται για την αθλητική, τη σωστή κωπηλασία, αναγκάζει πολλούς νέους και νέες να βρίσκονται μακριά απ' το ωφέλιμο αυτό άθλημα. Έτσι οι έρετάι μας και αι ερέτριαι είναι όσα και τα ειδικά σκάφη που διαθέτουμε και τα όποια είναι πολύ δύσκολα να φτιαχτούν εδώ που δεν υπάρχει ειδική βιομηχανία για την κατασκευή τους.

Παρ' όλα αυτά, η ελληνική κωπηλασία έχει σημειώσει σημαντική εξέλιξι χάρις εις το ενδιαφέρον που έδειξε τα τελευταία χρόνια γι' αυτήν ο κ. Φίξ που είναι και πρόεδρος της Κωπηλατικής Όμοσπονδίας (Ε.Ο.Φ. Ν.Σ.). Η εφετεινή μάλιστα επί διήμενον παραμονή των καλλιτέρων κωπηλατών μας, οι όποιοι μετέσχον των Ολυμπιακών αγώνων, εις το Λονδίον και η ειδική εξάσκησις τους υπό πεπειραμένον Βρεττανών προπονητών εις το Χένλεϋ, όπου διεξήχθησαν τα ολυμπιακά αγωνίσματα της κωπηλασίας, τους έδωσε την ευκαιρία να μάθουν πολλά και να προσδεύσουν σημαντικά. Γιατί η πείρα και οι γνώσεις των εξελιγμένων εις την κωπηλασίαν ξένων προπονητών έχουν αναγάγει εις έπιστήμην την τελειοποίησιν του έρέτου.

Από τους Έλληνες κωπηλάτας αναμφισβήτητον υπεροχήν έχουν οι Θεσσαλονικείς, οι όποιοι έχουν δημιουργήσει παράδοσιν εις το σπόρ

αυτό, ασχολούνται με αυτό περισσότερο, γυμνάζονται καλλίτερα και κατορθώνουν πάντοτε να νικούν με σημαντικήν διαφοράν.

Η υπεροχή τους αυτή γίνεται καταφανής εις τους ετήσιους Πανελληνίους κωπηλατικούς αγώνας οι όποιοι γίνονται κατά το τέλος του φθινοπώρου.

Όπως κάθε χρόνο λοιπόν, έτσι κ' έφέτος οι Θεσσαλονικείς κωπηλάται έθριάμβευσαν. Απέσπασαν όλες πρώτας νίκας και τας περισσο-

τέρας δευτέρας των ανδρικών αγωνισμάτων, γιατί γυναικεία αγωνίσματα δεν διεξήχθησαν έφέτος. Έκ των έννέα αγωνισμάτων τας πέντε πρώτας νίκας έκέρδισαν οι κωπηλάται του Ιστιοπλοϊκού Ομίλου Θεσσαλονίκης, ο όποιος άνεδείχθη και πολυνίκης των αγώνων, και τας υπολοίπους τέσσαρας οι του Ναυτικού Ομίλου Θεσσαλονίκης, ο όποιος ήλθε δεύτερος εις την βαθμολογίαν ενώ μέχρι τούδε ήτο πρώτος. Τρίτος κα-

τετάγη ο Όμιλος Έρετών Πειραιώς, ο όποιος υπήρξε και ο καλύτερος των ναυτικών σωματείων Αθηνών-Πειραιώς. Πάντως οι Θεσσαλονικείς κωπηλάται έκράτησαν κατά κανόνα παντού σχεδόν τας δύο πρώτας θέσεις και μόνον εις ελάχιστες περιπτώσεις κατώρθωσαν οι κωπηλάται του Ομίλου Έρετών Πειραιώς να προσπεράσουν μίαν μακεδονικήν λέμβον και να καταλάβουν την δευτέραν θέσιν.

Πρέπει ακόμα να σημειωθή — και αυτό έχει μεγάλην, αν όχι την μεγαλύτεραν, σημασίαν εις τα σπόρ — ότι οι κωπηλάται μας είναι εξαίρετοι εις ήθος άθληται, γεγονός που απέδειχθη και κατά την διαμονήν των εις την Αγγλίαν. Τόση, πράγματι, ήτο η ικανοποίησις των Ιθύνόντων το άθλητικόν στρατόπεδον του Χένλεϋ, όπου διέμεναν οι κωπηλάται όλου του κόσμου κατά την Ολυμπιάδα και πρδ αυτής, ώστε ο γενικός στρατοπεδάρχης κ. Πάτερσον απέστειλε θερμότατον συγχαρητήριον έγγραφον προς την Έλληνικήν Πρεσβείαν του Λονδίνου, η όποία το διεβίβασεν εις το Υπουργείον Παιδείας. Εις το έγγραφον αυτό τονίζεται το ήθος, η πειθαρχία και η έν γενεί άριστη διαγωγή των Έλλήνων κωπηλατών, οι όποιοι απέσπασαν την συμπάθειαν όλων.

Χαρακτηριστικόν της συμπάθειας αυτής είναι ν' αναφερθή ότι ο Αύστραλος πρωταθλητής του κόσμου της Όλυμπιονίκης Μ. Γούντ προσέφερε το «σκιφ» του, δηλαδή την λέμβον του, με την όποιαν άνεδείχθη νικήτης, εις την Έλληνικήν Κωπηλασίαν με τας καλλίτερας ευχάς του δια την πρόδόν της. Το θαυμάσιον αυτό σκάφος, χάριμα κομψοτάτης

γραμμής και τελειότητος, εδρίσκεται εις το έντευκτήριον του Ν. Ο. Π. Φαλήρου μαζί με άλλα αναμνηστικά. άφιερώσεις και συμβουλάς ξένων κωπηλατών και προπονητών προς τους έρετάς μας.

Συνεχίζουμε σήμερα την σειρά των ελευθέρων άσκήσεων που άρχισαμε άπ' το προηγούμενον φύλλο μας και οι όποιοι είναι όχι μόνον εξαίρετικά ωφέλιμες, αλλά και ευχάριστες.

Στην πρώτη εικόνα (άριθ. 1) παίρνουμε την ύπτια θέσι με τα χέρια κατά μήκος του κορμού και τις παλάμες προς τα κάτω, αρχίζουμε να τραβούμε τα πέλματα προς τα μέσα κάμπτοντας τα γόνατα, ενώ ο κορμός θα σηκώνεται και θ' άποτελή γέφυρα με μόνο στήριγμα τους ώμους. Στην εξέλιξι της άσκησις αυτή ημπορεί τα μέν πόδια να φέρη άρκετά πιο μέσα άκόμη, άπ' ό,τι δείχνει η εικόνα, τους δε ώμους να ελευθερώση άφίνοντας για στήριγμα το κεφάλι, όποτε και η γέφυρα παρουσιάζεται στην τελειότερη μορφή της.

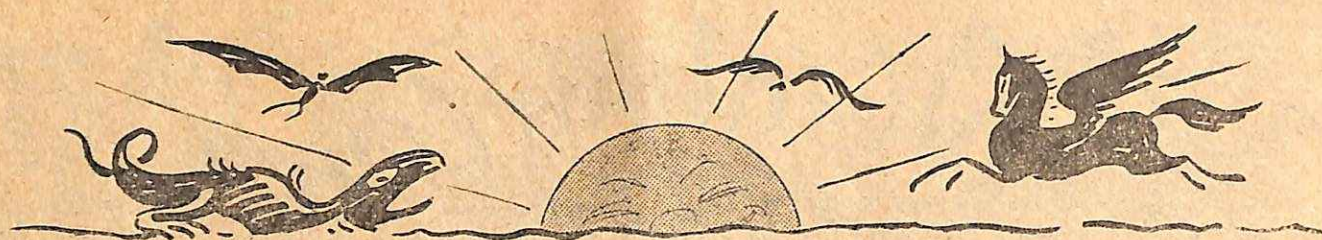
Στην δεύτερη εικόνα (άριθ. 2) βλέπουμε την αντίστροφη άσκησι. Παίρνουμε την έδραιο θέσι και καταράται διαστήματα σηκώνουμε κορμό και πόδια ταυτοχρόνως, όπως φαίνεται στην εικόνα, με τα χέρια και τους ώμους προς τα όπίσω. Το γύμνασμα είναι επιτυχημένο όταν περισσότερο από το μισό μήκος του β-λου σώματος δεν άκουμπά εις το έδαφος.

Σ.Π. ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ

ΛΥΣΕΙΣ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΚΑΙ ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ

Μηνός Ν)δρίου
α) ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ
Ο ρ ι ζ ο ν τ ι α ς : 1) Πά. 2) Κάτια. 3) Λός. 4) Μαθαγασκάκη. 5) ήν — άρια. 6) Άλας — Βή. 7) έν — οί — άπό. 8) ός — Ροβζελε. 9) Λέ — άνά. 10) έε — Μετά — ίνα. 11) Έλισάβετ. 12) Λά — Σέλας. 13) Ροή — Χήρη. 14) Σειρήν. 15) Ναι — Ισα. 16) ΣΤ — Πάν. 17) "Ια. 18) Ου.
Κ α θ έ τ ω ς : 2) Μή. 3) Κου. νή. 4) έρ. 5) Τραϊάνος — όλα. 6) "Ελλή. 7) Παλαμάς — Λετα. 8) ός — ρέ. 9) Άσκι — μάσις. 10) Σού — Έβερστ. 11) Άρα — Ισοτέλεια. 12) "Ηρα — στα. 13) ΣΤ — Α. Ε. Σπήλαιο. 14) Άδελ — Ναύλο. 15) "Ηττα. 16) Νι. 17) Άν.

β) ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ
2) άπ — φ — Άνση. Μαύρος — Ταύρος.

ΚΟΜΜΑΤΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΜΑΣ

Όπως τὰ διηγείται στὰ ἀνηψάκια του ὁ θεῖος Δημητράκης

ΠΩΣ ΤΗΝ ΕΠΑΘΕ Ο ΦΑΕΘΩΝ

Εἶδαμε λοιπὸν στὸ ἄλλο φύλλο πὼς ὁ Ἥλιος τοῦπε «ἅ, σὺ θέλεις ξύλο».

★

Ὁ Φαέθων σὰν τ' ἀκούει κιτρινίζει, μὰ ὁ μπαμπὰς του ἔτσι τώρα συνεχίζει:

—Καὶ θὰ σοῦδινὰ τὸ ξύλο, μ' ἀφοῦ ὄρκο σοῦχω βάνει «ὅ,τι θές νὰ σοῦ χαρίσω», νὰ τὸν ἐκτελέσω ὀφείλω, νὰ τὸν παραβῶ δὲν κάνει. Καὶ γι' αὐτὸ θὰ ὑποχωρήσω.

★

» Τώρα ζητᾶς τὸ ἄρμα μου. Σῦρε λοιπὸν καὶ πάρ' το, μὰ κοίταξε, καυμένε μου, νὰ μὴ σὲ βγάλη σκάρτο.

★

Μόλις τ' ἀκουσε ὁ Φαέθων ἀπὸ τὴ χαρὰ πετάει! Οὐτ' εὐχαριστῶ δὲν εἶπε ἀπὸ τὴν πολλή του βιάση, καὶ μὲ τέτοια γρηγοράδα τώρα γιὰ τὸ ἄρμα πιάει, πού οὔτε καὶ λαγὸς ἀκόμα δὲν μποροῦσε νὰ τὸν φτάσῃ!

★

—Τώρα λοιπὸν οἱ φίλοι μου, στὸ ἄρμα σὰ μὲ δοῦνε, σκεπτόταν ὅσο ἔτρεχε, ἀμέσως θὰ πειστοῦνε ὅτι τοῦ Ἥλιου εἶμαι γιὸς! Πολλοὶ θὰ μὲ θαυμάσουνε, ἀλλὰ κι ἀπὸ τὴ ζήλεια τους οἱ πειότεροι θὰ σκάσουνε!

★

Κ' ἔτρεχε κ' ἔτρεχε, πού λές, ὥσπου τὸ ἄρμα φάνει, πηδάει μέσα σὰν τρελλὸς κ' εὐθὺς τὰ γκέμια πιάνει.

★

Ἀλλὰ πρὶν τὰ σφίξῃ ἀκόμη, ξεκινοῦν ἀμέσως τ' ἄτια, τρέμουν τ' οὐρανοῦ οἱ δρόμοι, τρίζουμε τὰ μονοπάτια!

★

—Τ' εἶν' τοῦτο! Φώναξε ὁ μικρός. Οὔτε μοτοσυκλέττα δὲ θάτρεχε ἔτσι γρήγορα. Γιὰ δὲς το! Σὰ ρουκέττα!... Κ' ἦταν τὸ ἄρμα φωτεινὸ καὶ φλόγες ἐπετοῦσε, κι ὅλη τὴ γῆ τὴ ζέσταινε καὶ τὴ ζωογονοῦσε!

★

Μ' ἀπ' τὸ πολὺ τὸ τρέξιμο κι ἀπ' τὴ μεγάλη ζέση, ἢ κι ἀπὸ ἄλλη ἀφορμή, πού τώρα κάτσε βρές τῆ, ξάφνου τοῦ φεύγουν τὰ λουριά. Κι ἀντὶ νὰ διευθύνῃ τὸν διευθύνουν τ' ἄλογα! Θεέ μου τί θὰ γίνῃ...

★

—Ποτὲ δὲν τὸ περίμενα, λέει μὲ καρδιοχτύπι ἐνῶ πιά τώρα ἔφτανε στὰ σύννεφα πλησίον,

πὼς ἄρμα πού τὸ σέρνουνε τέσσαρες μόνον ἵπποι θὰ ἔτρεχε μὲ δύναμη... Ἴππων τετρακοσίων!

★

Σὲ λίγο τ' ἄτια ἀγριεύουνε, τεντώνουνε τ' αὐτιά τους, τὸ δόλιο τὸ Φαέθωνα ἐδῶ κ' ἐκεῖ τὸν πάνε, κι ἄλλοι τί κρότο κάνουνε τὰ χρυσοπέταλά τους, ὅσο ἀπάνω στῶν νεφῶν τὴν ἀσφαλτο χτυπάνε!

★

Κι ὅπως τρέχουν στὸν αἰθέρα, ἄλλοτε τὸ ἀνεβάζουν τ' ἄρμα ὡς τὴ στρατοσφαῖρα, κι ἄλλοτε τὸ κατεβάζουν λίγο ἀπάνω ἀπ' τὰ βουνά κ' οἱ φωτιές του ξεροψήνουν κάθε χώρα πού περνᾷ.

★

Περνᾷ ἀπ' τὴν Κίνα κι ὅλοι τους, μόλις τὸ ἀντικρύζουμε,

ἀπ' τὴν πολλὴ τρομάρα τους ἀμέσως κιτρινίζουνε! Ζυγώνει χώρες μακρινές κι ὅλους ἐκεῖ τοὺς ἔρμους τοὺς ξεροψήνει σιγανά, τοὺς κάνει ἐρυθροδέρμους! Καὶ πέρα ἐκεῖ στὴν Ἀραπιά τόσο πιά κάτω φτάνει, πού τοὺς φτωχοὺς κατὰμαυρους σὰν κάρβουνο τοὺς (κάνει!)

★

Μὰ δὲν μποροῦσε τὸ κακὸ νὰ μείνῃ ἀτιμώρητο. Γι' αὐτὸ σὰν ξανανέθηκε σὲ ὕψος δυσθεώρητο, σκοντάφτει τ' ἄρμα του γερά σ' ἐνὸς κομῆτη τὴν οὐρά,

ἀπ' τὸ μεγάλο κλονισμό πέφτει ὁ Φαέθων κάτω, καὶ μ' ἓνα μπλοῦμ πού ἀκούστηκε στερνὴ φορά του λούστηκε, κι ἀπὸ τὰ ὕψη βρέθηκε στὴς θάλασσας τὸν πάτο...

ΑΝ. ΒΩ.

ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ

Τὸ παιγνίδι αὐτὸ παίζεται στὸ ὑπαιθρο. Διάρκει ἀρκετὴ ὥρα καὶ μπορεῖ ν' ἀπασχολήσῃ εὐχάριστα πολλὰ παιδιά, πού διαιροῦνται σὲ ομάδας, τρεῖς-τέσσαρες, γιὰ νὰ ὑπάρχῃ ἀνταγωνισμός.

Μὲ τὴν ἐναρξί, κάθε ἀρχηγὸς ομάδος παραλαμβάνει ἀπὸ τὸν διευθύνοντα ἓνα φάκελλο μὲ μιά ἐσώκλειστη ὁδηγία ἀλληγορική, γρίφο ἢ σχεδιάγραμμα, πού τὸν ὁδηγεῖ νὰ τρέξῃ μὲ τὰ παιδιά του πρὸς μιά θέσι κοντὰ σ' ἓνα βράχο ἢ δένδρο, ποταμὸ, τοῖχο κλπ. Ἐκεῖ θὰ πρέπει νὰ βρῇ ἄλλο φάκελλο, ὁ ὁποῖος πάλι θὰ τὸν ὁδηγήσῃ μυστηριωδῶς πρὸς ἄλλη κατεῦθυνσι γιὰ νὰ βρεθῇ καὶ τρίτος φάκελλος, κατόπιν τέταρτος κ.ο.κ. Τέτοιοι ὁδηγητικοὶ σταθμοὶ μπορεῖ νὰ ὀρισθοῦν τέσσερις-πέντε γιὰ κάθε συμμετέχουσα ομάδα.

Ἔτσι, οἱ παῖκται ὅλων τῶν ομάδων, μὲ διαφορετικὲς ὁδηγίες καὶ κατευθύνσεις κάθε μιά, τρέχουν, προσπαθώντας νὰ φθάσουν τὸν κρυμμένο θησαυρὸ, πού βρίσκεται στὸν τελευταῖο σταθμὸ, κοινὸ γιὰ ὅλους. Νικητρία ἀναδεικνύεται ἡ ομάδα πού τὸν ἀνακαλύπτει πρώτη, ἀφοῦ, ἐννοεῖται, βρῇ ὅλους τοὺς φάκελλους τῆς καὶ μὲ τὴν κανονικὴ τους σειρά.

Γιὰ θησαυρὸ τοποθετοῦν συνήθως κάτι φαγώσιμο γιὰ ὅλα τὰ παιδιά (λουκούμια, καραμέλλες, φρούτα) ἢ μολύβια, σημειωματάρια κλπ.

Χρειαζέται ὅμως νὰ προετοιμαστοῦν οἱ φάκελλοι μὲ τις διαφορὲς ὁδηγίες καὶ νὰ τοποθετηθοῦν ἐγκαίρως σὲ κατάλληλα μέρη, χωρὶς νὰ τὸ ἀντιληφθοῦν τὰ παιδιά. Γιὰ νὰ διακρίνονται οἱ φάκελλοι κατὰ ομάδας, ἀριθμοῦνται ὡς ἑξῆς: Τῆς πρώτης ομάδος Α1, Α2, Α3 κ.ο.κ. Τῆς δευτέρας Β1, Β2, Β3, τῆς τρίτης Γ1, Γ2, Γ3 κλπ., ἀπὸ τοὺς ὁποῖους οἱ πρώτοι Α1, Β1, Γ1, Δ1 δὲν κρύβονται, ἀλλὰ ὅπως ἀναφέραμε στὴν ἀρχή, παραδίδονται κατὰ τὴν ἐναρξί, τοῦ παιγνιδιοῦ εἰς τοὺς ἀρχηγούς.

Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι, ἀν συμπέσῃ μιά ομάδα νὰ βρῇ φάκελλο ξένης ομάδος, ὀφείλει νὰ τὸν ἀφήσῃ ἐκεῖ πού τὸν βρῇ.

Ἡ τελευταία ὁδηγία εἶναι ὁμοία γιὰ ὅλες τις ομάδες καὶ ὁδηγεῖ ἀπλῶς στὸ μέρος ὅπου εἶναι κρυμμένος ὁ θησαυρὸς.

Τὸ παιγνίδι τοῦ κρυμμένου θησαυροῦ ἐξασκεῖ στὴν παρατηρητικότητά, ἱκανοποίησι, ἀναγνώριση σημείων πάνω σὲ δένδρα, βράχους κλπ. Ἐπίσης ἀναπτύσσει τὸ πνεῦμα τῆς συνεργασίας

μεταξὺ τῶν μελῶν τῶν ομάδων, γιὰ τὴ λύσι τῶν ἀλληγοριῶν, τῶν γρίφων καὶ τῶν σχεδιαγραμμάτων τοῦ παιγνιδιοῦ.

Α. ΠΟΥΛΤΙΜΟΣ

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

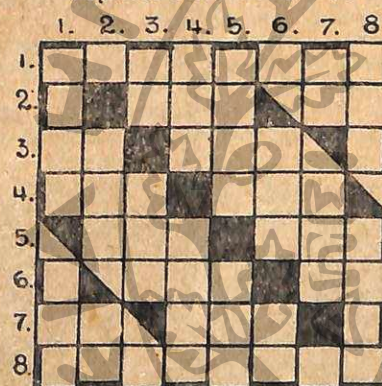
Ὁριζοντίως:

- 1) Τὸ Πάσχα...τῶν Τούρκων.
- 2) Χλόη — τὴν ὁποῖαν.
- 3) Ἀρθρον (πληθ.) — χειμωνιάτικο σπόρ.
- 4) Ἰδιότης ὕγρων — πρόσωπον τῆς Βίβλου.
- 5) Νότα μουσικῆς — πλοῖον (δοτ.).
- 6) Ἄλογο — δύο ὁμοία σύμφωνα.
- 7) Ἐπαναλαμβανόμενον μᾶς δίδει τὸ θηριωδέστερον στρατιωτικὸν σῶμα τῶν Γερμανῶν — ψάλλω, τραγουδῶ.
- 8) Ποταμὸς τῆς Σιθρίας.

Καθ' ἑτάως:

- 1) Καφέ-... — νόμισμα Ρουμανικὸ.
- 2) Ὁ μενεξές — αἰτιατ. προσωπικῆς ἀντωνυμίας β' προσώπου.
- 3) Πρόθεσις μετ' ἐκθλίψεως — γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου.
- 4) Δηλητήριον — χροιν. σύνδεσμος (δημ.).
- 5) Ποτὸν — ὄρος τῆς Κίνας.
- 6) Ἀνδρικὸν ὄνομα ἀσυνήθιστον — τροπικὸν ἐπίρρημα.
- 7) Ἀρνητικὸν μόριον — ὁ βήχας.
- 8) Τελικὸς σύνδεσμος — παράσιτον φυτὸν καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ παραγομένη κόλλα (πλ.).

Ἀναστάσιος Λαζαρίδης
Γυμνασ. Καλλιθέας Ἀρρένων

ΛΕΞΙ ΡΙΦΟΣ

Πόλις εἶναι τὸ πρῶτο μου, βασιλεὺς τὸ δεύτερό μου, ἀλλὰ καὶ πάλι βασιλεὺς εἶναι τὸ σύνολό μου.

ΤΟΝΟΓΡΙΦΟΣ

Κακὸς δὲν εἶμαι βέβαια, μ' ἂν μοῦ ἀλλάξῃς τὸν κακὸς θὰ γίνω ξαφνικά καὶ θὰ σοῦ δώσω νόνο.

Βασίλειος Βισθίνης
Μαθητὴς Ἀστικοῦ Σχολείου
Βαθέος Αὐλίδος

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

Μέλος εἶμαι τοῦ σώματος ὅπως εἶμαι ἂν μ' ἀφήσῃς, περπατῶ στὸν οὐρανὸ ἓνα γράμμα ἂν μοῦ σθύσῃς.
Ντουδάκης, Ν. Σμύρνη

Τὸ πρῶτο μου ἐπίρρημα, ρῆμα τὸ δεύτερό μου καὶ ποταμὸς μεγάλος εἶναι τὸ σύνολό μου.

Τὸ πρῶτο μου εἶναι πρόθεσις, νησι τὸ δεύτερό μου, σοφὸς καὶ ἀρχαῖος ἀρχὼν εἶναι τὸ σύνολό μου.
Α. Λαζαρίδης Γυμν. Καλλιθέας

Παράξενο μὰ εἶναι ἀλήθεια — ἐγὼ ποτὲ δὲν λέγω παραμύθια ὥραία νῆσος τὸ θηλυκὸ μου λουλούδι εὖσσο τὸ οὐδέτερό μου.

Α. Κουτσογιάννη
δὸν Γυμν. Θηλέων Ἀθηνῶν

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Γυναῖκες κι ἄνδρες εἴκοσι καὶ τὰ ψωμιά ἄλλα εἴκοσι. Ἀπὸ δύο γυναῖκες ἓνα ψωμὶ καὶ δύο ψωμιά ὁ ἄνδρας. Ἐφάγανε καὶ μείνανε καὶ ἑπτὰ ψωμιά στὴν τάβλα. Πόσοι ἦταν οἱ ἄνδρες καὶ πόσες οἱ γυναῖκες;

* Ἀν εἶχα ὅσα πρόβατα ἔχω καὶ τὰ μισὰ πού ἔχω καὶ πέντε καὶ πενήντα θὰ εἶχα ἑκατό. Πόσα ἔχω;

Χριστίνα Ράντου
Μαθητρία Γυμν. Θηλέων
Σερρών

ΣΥΓΧΡΟΝΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Δυὸ περιηγητὰὶ κάθονται καὶ θαυμάζουν τοὺς τεράστιους καταρράκτες τοῦ Νιαγάρα:

—Τί κρίμα, λέει ὁ ἕνας, τόσο νερὸ νὰ πηγαίνει χαμένο...

—Εἰσαθε ἡλεκτρομηχανικὸς, κύριε: —Ὅχι, γαλακτοπώλης...

ΠΡΟΣΩΠΑ
Γιαγιά.
Μαριανθούλα, εγγονή της.
Κώστας, πατέρας της Μαριανθούλας.
Κυρά Λενιώ, γειτόνισσα.
Ρηνιώ-Μαριά, φίλες της Μαριανθούλας.
Ένα άγροειδί.

ΜΑΡΙΑΝΘ.: Μὰ γιὰ πὲς μου,
γιαγιά, γιατί ἔφυγε ὁ μπαμπᾶς μου
καὶ πῆγε ἐκεῖ πάνω; Τί πῆγε νὰ κά-
μῃ ἐκεῖ στὰ χιονισμένα ψηλά βουνά,
ἀφοῦ πάντα μᾶς ἔλεγε, πὼς ἀγαπᾷ

ΓΙΑΓΙΑ: Θα φύγουν βέβαια και
δὲν θὰ τοὺς φοβόμαστε πιά τότε.

Χρόνια πολλά θειά, καλῶς τὰ δέ-
χτηκες. Γειά σας τώρα. "Εχω νὰ πάω

“Ελεψε ὁ βραχνᾶς. Οἱ Ἴταλοι ἔφυγαν, μὰ κι ἐκεῖνοι πού ἔμειναν ἔ-
ναι κουρελιασμένοι καὶ κακομοίρη-
δες, τοὺς λυπᾶται ἡ καρδιά τ’ ἀν-
θρώπου κι ἄς ὑποφέραμε τόσα χρό-

πάθανε, καλῆ, αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ
λείπουνε χρονιάρα μέρα ἀπ' τὸ σπι-
τικό τους; Μπα; τί βλέπω, τοῦ λό-
γου σου κύρ διοικητή. Καλὲ τί πρά-
γματα εἶν' αὐτά. Ὁ Ἰταλὸς ἐδῶ

ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ ΜΑΥΡΕΤΑ
Έρυθροσταυρίτισσες

Κι ὅποιος τὸ βρῇ μέσ' στ' ἄλλα ἀστέρια ἀνάμεσα
καὶ δὲν τὸ χάσῃ
σὲ μιὰ ἄλλη Βῆθλα μ' ἀκολουθώντας τὸ
μπορεῖ νὰ φτάσῃ.

ΚΙΝΗΣΙΣ Ε.Ε.Σ.Ν.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Πέρυσι παρεκάλεσαμε τους Έρυθροσταυρίτες μας να συμμετάσχουν εις τὸν διαγωνισμόν διεθνούς σχολικοῦ προγράμματος τεχνικῶν μαθημάτων.

Εἰς τὴν πρόσκλησιν μας αὐτὴν ἀνταπεκρίθησαν οἱ Έρυθροσταυρίται τοῦ 7ου Γυμνασίου Ἀρρένων Ἀθηνῶν καὶ 12ου Γυμνασίου Ἀρρένων Ἀθηνῶν. Τὰ ἔργα τῶν ἐστάλησαν εἰς τὸν Ἀμερικανικὸν Ἑρ. Στ. Νεότητος καὶ εἰς ἀπάντησιν ἐπήραμε τὸ ἀκόλουθο γράμμα:

«Ἀμερικανικὸς Έρυθρὸς Σταυρὸς Νεότητος
3 Νοεμβρίου 1948

Ἀγαπητὴ Κύριε Παπαδόπουλε,

Μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν ἐλάθομεν τὰ ἔργα τῶν μαθητῶν τῶν Σχολείων Ἀθηνῶν. Θὰ σὰς ἐνδιέφερε νὰ μάθετε ὅτι εἶναι αἱ πρῶται εἰκόνες ποὺ ἐλάθομεν εἰς ἀπάντησιν τῶν τριῶν χιλιάδων (3.000) ποὺ ἐστείλαμε κατὰ τὸ παρελθὸν σχολικὸν ἔτος εἰς διαφόρους Ε.Σ.Ν. Δὲν ἀπεφασίσθη ἀκόμη πῶς θὰ ἐκτεθοῦν καὶ πῶς θὰ διανεμηθοῦν. Ἐπ' αὐτοῦ θὰ σὰς εἰδοποιήσωμεν βραδύτερον. Ἐν τῷ μεταξύ ἐκφράσατε παρακαλοῦμεν τὴν εὐκρινῆ μας ἐκτίμησιν εἰς τοὺς μαθητὰς ποὺ ἐφιλοτέχνησαν τὰς τόσο ἐνδιαφερόσας καὶ καλλιτεχνικάς εἰκόνες ποὺ παριστάνουν τὴν ζωὴν τῆς πατρίδος σας.

Αἱ εἰκόνες αὗται ἦσαν ἀκριβῶς τοῦ εἶδους ποὺ ἠθέλαμε νὰ λάβωμε καὶ αὕτη ἡ πρώτη ἀποστολὴ μᾶς ὑπόσχεται τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ Διεθνούς Σχολικοῦ Τεχνικοῦ προγράμματος.

Φιλικώτατα
Mrs. Alice Ingersol Thornton

ΔΙΑΝΟΜΗ ΔΩΡΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΠΑΙΔΩΝ

Οἱ Ἀμερικανοὶ Έρυθροσταυρίται, μᾶς ἐστείλαν ἐφέτος νὰ μοιράσωμε στοὺς Έρυθροσταυρίτας μᾶς 40 χιλιάδες κυττὰ σχολικά δῶρα.

Μὲ ἀναλογία 1 κουτί γιὰ 4 Έρυθροσταυρίτας, θὰ πάρουν τὸ μικρὸ δῶρον, ποὺ συμβολίζει τὰ αἰσθήματα συμπαθείας καὶ ἀλληλεγγύης τῶν Ἀμερικανοπαίδων, 160.000 Ἑλληνες Έρυθροσταυρίτες.

Στοὺς ὑπολοίπους τῶν Έρυθροσταυριτῶν μοιράζονται ἄλλα εἶδη δῶρων τῶν Ἀμερικανοπαίδων καὶ ἔτσι δὲν θὰ μείνῃ ἕνας Έρυθροσταυρίτης χωρὶς νὰ πάρῃ τὸ μικρὸ αὐτὸ δῶρο ἀπὸ ἐκείνους, ποὺ περιλαμβάνονται εἰς τὰς ὀνομαστικὰς καταστάσεις, ποὺ ἐστάλησαν μέχρι τῆς 30ῆς Ἰουλίου 1948 καὶ ποὺ ἐλήφθησαν ὡς βάσις γιὰ τὴν διανομὴν.

Ἐλπίζομε πῶς οἱ κ. κ. Ἐκπαιδευτικοὶ θὰ ἐπωφεληθοῦν τῆς εὐκαιρίας τῆς διανομῆς γιὰ νὰ ἐξάρουν τὰ φιλικὰ αἰσθήματα τῶν Ἀμερικανῶν Έρυθροσταυριτῶν καὶ τὴν ἀποστολὴ τοῦ Έρυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος μετὰ τὴν ὥραις καὶ ἀνθρωπιστικῆς του ἀρχῆς.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Καὶ ἐφέτος ἀπεφασίσθη νὰ γίνον αἱ συγκεντρώσεις τῶν Διευθυντῶν τῶν Σχολείων Μέσης καὶ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς κατὰ ἐκπαιδευτικὰς περιφερείας πρὸς ἀνταλλαγὴν γνῶμῶν διὰ τὴν καλλιτέραν ὀργάνωσιν καὶ ἀπόδοσιν τῶν ομάδων Ε.Σ.Ν. εἰς τὰ Σχολεία.

Ἐναρξίς ἔγινε μὲ συγκεντρώσιν τῶν Γεν. Ἐπιθεωρητῶν Α' καὶ Γ' Περιφερείας καὶ τῶν Γυμνασιαρχῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν Διευθυντῶν τῶν Δημοτικῶν Σχολείων τῆς Α' Ἐκπαιδευτικῆς Περιφερείας Ἀθηνῶν εἰς τὰ Γραφεῖα τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν. κατὰ τὰς ὁποίας ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν. κ. Χρ. Παπαδόπουλος ἀπηύθυνε ἐκ μέρους τοῦ Προέδρου τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν. καὶ τῆς Ἐφορείας τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν. ἐγκάρδιον χαιρετισμὸν καὶ θερμὰς εὐχαριστίας διὰ τὴν πολὺτιμον συνεργασίαν τῶν ἐν τῷ παρελθόν, ἡ ὁποία ἐξετιμήθη ἀπὸ ὅλους καὶ ἰδιαίτερος ἀπὸ τὴν ἐν Γενεῇ Ἑνωσιν τῶν Έρυθρῶν Σταυρῶν καὶ τοὺς Έρυθροὺς Σταυροὺς

Νεότητος τῶν ἄλλων χωρῶν, παρεκάλεσε δὲ καὶ κατὰ τὸ τρέχον σχολικὸν ἔτος νὰ παράσχουν μὲ τὸν ἴδιον ἐνθουσιασμόν τὴν συνδρομὴν τῶν διὰ τὴν πραγματοποίησιν καλλιτέρων ἀποτελεσμάτων.

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Ὁ Αὐστραλιανὸς Έρυθρὸς Σταυρὸς Νεότητος δι' ἐπιστολῆς του ἐζήτησε νὰ συμμετάσχῃ ὁ Ε.Ε.Σ.Ν. εἰς τὴν διεθνή ἔκθεσιν, τὴν ὁποίαν ὀργανώνει ἐπ' εὐκαιρίᾳ Συνεδρίου τοῦ Έρυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος ἀρχὰς τοῦ 1949.

Ὁ Ε.Ε.Σ.Ν. ἀπεφάσισε νὰ συμμετάσχῃ διὰ τῆς ἀποστολῆς 4 λευκωμάτων τῶν σχολείων:

- 1) Ἰδιωτικῆς Σχολῆς Ἀδελφῶν Καλπάκα Ἀθηνῶν.
- 2) 2ου Γυμνασίου Θηλέων Ἀθηνῶν.
- 3) 2ου » » Πειραιῶς.
- 4) 6ου » Καστέλλας Πειραιῶς καὶ 2 κοικλῶν τοῦ Ἀναμορφωτικοῦ Σχολείου Θηλέων Ἀθηνῶν.

ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ

Ἐπειδὴ πολλοὶ ξένοι Έρυθροὶ Σταυροὶ Νεότητος μᾶς ἐπέστρεψαν ἑπανειλημμένως γράμματα τὰ ὁποῖα ομάδες Ε.Σ.Ν. τῶν σχολείων μας ἢ καὶ μεμονωμένοι Ἑλληνες μαθηταὶ ἐστείλαν ἀπ' εὐθείας πρὸς συναδέλφους τῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἐπειδὴ ὅπως ἀντιλαμβάνομεθα ἀπὸ γράμματα τῶν ομάδων μας πολλὰς ομάδες ἐπικοινωνοῦν ἀπ' εὐθείας μὲ ἄλλες ομάδες τῶν σχολείων τῆς χώρας μας παρακαλοῦμεν νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ πᾶρα κάτω ὁδηγία.

Ὅπως γράφομε καὶ στὶς ὁδηγίες μας περὶ σχολικῆς ἀλληλογραφίας οἱ ομάδες Ε.Σ.Ν. ἐνὸς Σχολείου ἀλληλογραφοῦν μὲ τὰς ομάδας Ε.Σ.Ν. ἄλλων Σχολείων τόσο τοῦ ἐσωτερικοῦ ὅσον καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ μὲ σὺν τῶν γραφείων μας καὶ οὐχὶ ἀπ' εὐθείας.

Ἡ ἀρμοδιὰ ὑπηρεσίας τῶν γραφείων μας διαβιβάζει ἀμέσως εἰς τὰς ομάδας τοῦ Ἐσωτερικοῦ τὴν ἀλληλογραφίαν τῶν ομάδων τῶν Σχολείων τῆς χώρας μας, μεταφράζει δὲ καὶ διαβιβάζει εἰς τὸ Κέντρον τῆς χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς ομάδος τοῦ Σχολείου τῆς χώρας μας, τὸ ὁποῖον τὴν ἀποστέλλει εἰς ἀνάλογον Σχολεῖον τοῦ ἐξωτερικοῦ.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΙ

Λαμβάνομε πλῆθος φωτογραφιῶν μὲ τὴν παράκλησιν νὰ δημοσιευθοῦν εἰς τὸ Περιοδικόν.

Ἀπὸ ὅλες αὐτὰς λίγες εἶναι κατάλληλες πρὸς δημοσίευσιν γιὰτὶ δὲν εἶναι ἀρκετὰ γυαλιστερές καὶ καθαρές.

Μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὕτη παρακαλοῦμε νὰ σημειωθῇ ὅτι εἰς τὸ Περιοδικὸν δημοσιεύονται φωτογραφαί ποὺ φανερώνουν Έρυθροσταυριτικὴ δράσιν καὶ κατὰ προτίμησιν ἐκείνες εἰς τίς ὁποῖες διακρίνεται τὸ περιθώριον ἢ μεγάλη κονκάρδα μὲ τὸ σῆμα τοῦ Έρυθροῦ Σταυροῦ, ποὺ φέρουν οἱ μαθηταί.

ΕΓΓΡΑΦΗ ΜΕΛΩΝ

Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. Διευθυνταὶ τῶν Σχολείων νὰ ζητήσουν ἀτομικὰ δελτία ἐγγραφῆς δι' ὅσα παιδιὰ ἀπ' ὅλας τὰς τάξεις ἐπιθυμοῦν νὰ ἐγγραφοῦν μέλη τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν.

Ἀπὸ τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου μέχρι 15 Μαΐου κάθε σχολικὸ ἔτος εἶναι ἀνάγκη νὰ στέλλωνται εἰς τὰ γραφεῖα μας:

- 1) Τὰ ἀτομικὰ δελτία τῶν νέων Έρυθροσταυριτῶν.
- 2) Τὰ Γενικά δελτία μὲ τὸ σύνολον τῶν Έρυθροσταυριτῶν παλαιῶν καὶ νέων καὶ

3) Ὀνομαστικὴ Κατάστασις τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν Έρυθροσταυριτῶν κατὰ τάξεις καὶ γένος εἰς διπλοῦν, τὴν μίαν τῶν ὁποίων θὰ ἐπιστρέψωμεν ἐσφραγισμένην καὶ ὑπογεγραμμένην διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις τῶν διανομῶν εἰς τοὺς Έρυθροσταυρίτας.

ΚΕΝΤΡΟΝ ΑΝΑΡΡΩΝΥΟΝΤΩΝ ΤΡΑΥΜΑΤΙΩΝ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΡΕΝΤΗ

Β. Σ. Τ. 902 τῇ 8-11-48

Πρὸς τὸν Ε. Σ. Ν.

Βουλῆς 2, Ἀθῆναι

Μετὰ μεγίστης εὐχαριστήσεως ἐρχόμεθα νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ἀπειρον ἐγνώμοσύνην τῶν Τραυματιῶν τοῦ Κέντρου πρὸς Ὑμᾶς καὶ τὴν 25μελὴ ομάδα ψυχολογίας ἣτις μᾶς ἐπεσκέψθη τὴν 6-11-48 ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῆς κ. Στρατηγοῦ κ. Κανελλοπούλου.

Μὲ τὴν χορὸν, τίς ἀπαγγελίας, τὴν μουσικὴν τὰ πατριωτικὰ καὶ εὐθυσια τραγούδια σας μᾶς ἐχαρίσατε μίαν ὥραν πατριωτικοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἀγαλλιά-

ΔΡΑΣΙΣ ΟΜΑΔΩΝ Ε. Ε. Σ. Ν.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Ἰ κ λ α ῖ ν η ς Π ο λ ῖ α ς φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τοῦ χωρίου καὶ τὴν ἰδικὴν τῶν. Ἀπεξήρασαν στάσιμα νερά. Κατέστρεψαν τίς κάμπιες. Ἐδοήθησαν εἰς τὴν ἐπισκευὴν τοῦ δρόμου τοῦ χωρίου τῶν. Ἀγαθοῦν τὰ ζῶα καὶ τὸ πράσινο. Βοηθοῦν εἰς τὴν παρασκευὴν καὶ διανομὴν τοῦ συσσιτίου.

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Δημοτ. Σχολείου Ἀγ. Ἡ λ ῖ α Ὁ λ υ μ π ῖ α ς γράφει:

«Τὸ περιοδικὸν ἤρπεν ὑπερβολικὰ εἰς τοὺς μαθητὰς μας, οἱ ὁποῖοι τὸ ἀνέγνωσαν μὲ ἀπληστείαν καὶ ἐμείναν κατενθουσιασμένοι ἀπὸ τὴν ὕλην αὐτοῦ καὶ τὰς ὥραις ἐλκόντες.»

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 14ου Δημοτ. Σχολείου Πατρῶν φροντίζουν διὰ τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν, τὴν ἰδικὴν τῶν, τὸν σπιτιῶν καὶ τῆς συνοικίας τῶν. Βοηθοῦν τοὺς πτωχοὺς καὶ τοὺς ἀδυνάτους εἰς τὰ μαθήματα μαθητῶν. Ἐστείλαν δῶρα εἰς τὰ παιδιὰ τῆς Κονίτσας. Ἐπεσκέψθησαν τὸ πτωχοκομεῖον εἰς τοὺς τροφίμους τοῦ ὁποῖου ἐμοίρασαν γλυκίσματα καὶ τὰ ἀνταρτοπληκτὰ παιδιὰ τῆς παιδουπόλεως τῆς πόλεως τῶν τὰ ὁποῖα ἐφυγαδύνησαν. ἔχουν σχολικὸν φαρμακεῖον, παρέχουν τίς πρώτες βοηθείας εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τῶν σχολείων περὶ εὐρείας Ν α υ π λ ῖ ο υ ἐτοίμασαν δέματα διὰ τὸν μαχόμενον στρατὸν. Ὁργάνωσαν ἑορτὰς τὸ προϊόν τῶν ὁποίων διέθεσαν ὑπὲρ τῶν δεινοπαθόντων παιδιῶν τῆς Β. Ἑλλάδος. Ἐπεσκέψθησαν νοσοκομεῖα καὶ παιδικὰ σταθμοὺς εἰς τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τροφίμους τῶν ὁποίων διέειμαν δῶρα καὶ φρούτα. Καλλιεργοῦν σχολικοὺς κήπους. Φροντίζουν τὴν καθαριότητα τῶν σχολείων τῶν καὶ τῶν χωρίων τῶν καὶ παρέχουν τὰς πρώτας βοηθείας εἰς τοὺς συμμαθητὰς τῶν. Ἀλληλογραφοῦν μὲ Έρυθροσταυρίτας ἑσωτερικοῦ καὶ ἑξωτερικοῦ. Ἐφύτευσαν δένδρα. Εἰς τὸν συνοικισμὸν Ἑρμιόνης οἱ Έρυθροσταυρίται γοσημοποιῶν μίαν μενάνην αἰθούσαν διὰ θεατρικὰς παραστάσεις, διαλέξεις ὡς καὶ ἀντιγνωστρίων.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Σ ο υ λ ῖ ο υ Κορινθίας φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν, τὴν ἰδικὴν τῶν καὶ τοῦ χωρίου τῶν. Καλλιεργοῦν σχολικὸν κήπον. Ἀπεξήρασαν ἔλη. Ἐφύτευσαν δένδρα.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Σ κ ο υ ρ ο γ ω ρ ῖ ο υ Ἡ λ ῖ α ς φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν καὶ τὴν ἰδικὴν τῶν. Καλλιεργοῦν σχολικὸν κήπον. Ἀπεξήρασαν ἔλη. Ἐφύτευσαν δένδρα.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Σ κ ο υ ρ ο γ ω ρ ῖ ο υ Ἡ λ ῖ α ς φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν, τὴν ἰδικὴν τῶν καὶ τοῦ χωρίου τῶν. Καλλιεργοῦν σχολικὸν κήπον. Ἀπεξήρασαν ἔλη. Ἐφύτευσαν δένδρα.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Ρ ο ζ ε ν ῶ ν Κορινθίας φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν, τὴν ἰδικὴν τῶν καὶ τοῦ χωρίου τῶν. ἔχουν σχολικὸν φαρμακεῖον. Ἐμάζεψαν διάφορα μάλλινα καὶ τὰ ἀπέστειλαν εἰς τοὺς συγγενικοὺς τῶν στρατιώτες. Ἰδρυσαν ταμεῖον βοηθείας. Ἀνέλαβαν τὴν καταπολέμησιν τῶν βλαβερῶν ἐντόμων.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Ἐ υ λ ο κ ε ρ ῖ η ς Κορινθίας φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν, τὴν ἰδικὴν τῶν καὶ τοῦ χωρίου τῶν. Καλλιεργοῦν σχολικὸν κήπον. Αἱ Έρυθροσταυρίτισαι ἀνέλαβον τὴν παρασκευὴν καὶ διανομὴν τοῦ συσσιτίου. Ὁργάνωσαν ἐκδρομὰς. Βοηθοῦν τοὺς ἀδυνάτους εἰς τὰ μαθήματα μαθητῶν.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Ἐ ξ α μ ῖ λ ῖ ο ν Κορινθίας φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν καὶ τὴν ἰδικὴν τῶν. Ἀπεξήρασαν στάσιμα ὕδατα. Καταπολεμοῦν τὴν μυῖαν καὶ

σεῶς στὰ ἡρωϊκὰ τῆς Ἑλλάδος παιδιὰ, ποὺ ἔδωσαν αἷμα καὶ μέλη τοῦ σώματός των γιὰ τὴν Ἐλευθερίαν τῆς Πατρίδος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος.

Πάντοτε θὰ σὰς ὑποδεχόμεθα μετὰ βαθυτάτου ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἀπειρου ἐγνώμοσύνης.

Μετὰ τιμῆς

Ε. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Ταγματάρχης - Διευθυντῆς

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον

Ἀθῆναι τῇ 11ῃ Νοεμβρίου 1948

Μ. Χ.

«ΤΑ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ»

Μὲ πολλὴ χαρὰ διαβάσαμε τὴν συμπαθεῖ ἐφημερίδα ποὺ ἐκδίδουν τὰ παιδιὰ τῆς Παιδουπόλεως Σύρου, τῆς ὁποίας τὸ περιεχόμενον γραμμένον κυρίως ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ παιδιὰ δίδει μίαν εἰκόνα τῆς ζωῆς τῶν καὶ τὸ μέτρον τῆς προσπάθειας ποὺ καταβάλλεται γιὰ τὴν πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ τῶν ἀνάπτυξι.

ΣΤΗ ΦΑΤΗΝΗ ΣΟΥ.

Στίχοι: Δ. ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗ.

Μουσική: Ξ. Γ. ΑΣΤΕΡΙΑΔΗ.

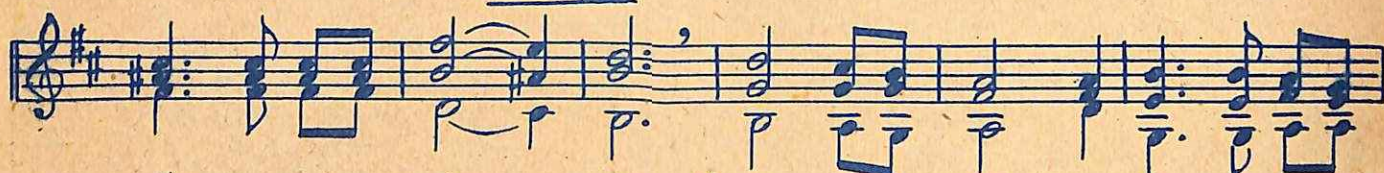
Αργά.

mf Σκυ- φτοί, γο- να- τι- στοί, τα- πει- νω- μέ- νοι Τὸ
Τὸ ἄ- στρο πού τοὺς Μά- γους θα ὀδη- γή- ση Μὲ

θεῖ- ο βρέφος βλέ- που- με δει- λά, δει- λά κι' ὁ- λό- κληρ' ἡ οἰ- κου-
δῶ- ρα, σμύρνα, λί- βα- νο χρυ- σοῦ, χρυ- σοῦ, Τὸ ἄ- στρο πού τὰ

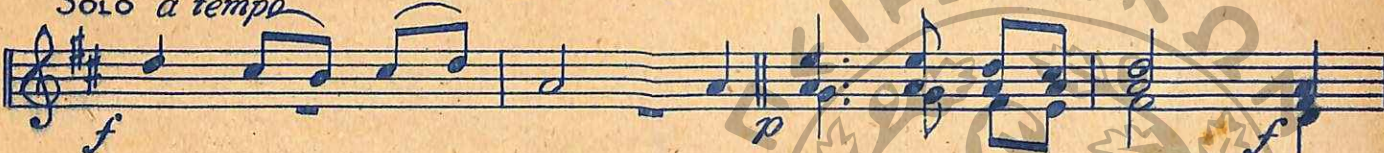

μέ- νη πε- ρι- μέ- - νει. "Χαῖ- ρε Μα- ρί- α κε- χα- ρι- τω-
σκό- τη θὰ σκορ- πί- - σῃ. 'Ε- νῶ ἡ φω- νή τοῦ ἀγ- γέ- λου θ' ἀν- τη-

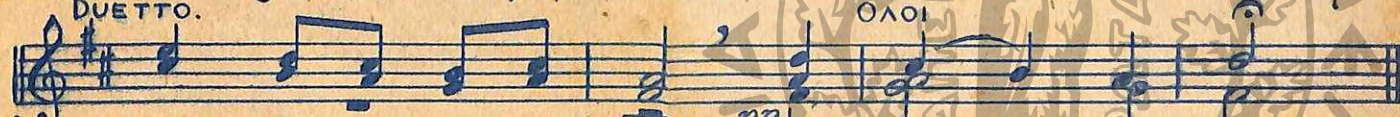
μέ- νη καὶ τ' ἄ- στρο ἄ- πό- ψη, λά- φεγ- γο- βο- λᾶ, φεγ- γο- βο- λᾶ.
χή- ση, Μα- ρί- α ὁ Κύ- ρι- ὅς μου με- τὰ Σοῦ, ναι, με- τὰ Σοῦ.

Solo a tempo

"Χαῖ- ρε Μα- ρί- - α κε- χα- ρι- τω- μέ- νη"
'Ε- νῶ ἡ φω- νή τοῦ ἀγ- γέ- - λου θ' ἀν- τη- χή- ση

Duetto.

Ρικ. Φρέτσαζ.

Καὶ τ' ἄ- στρο ἄ- πό- ψη, λά- φεγ- γο- βο- λᾶ
"Μα- ρί- α ὁ Κύ- ρι- ὅς μου με- - τὰ Σοῦ.